Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Overzicht *Energieprojecten*

Projecten rijkscoördinatieregeling (RCR) en kavelbesluiten Wind op zee

Foto voorpagina:
Windpark Fryslân BV , project Windpark Fryslân is gerealiseerd in 2021

Inleiding

37 energieprojecten op de kaart

Voor u ligt de jaarlijkse rapportage 'Overzicht Energieprojecten'. De rapportage is een totstandkoming van een toezegging van de minister van EZK om de Tweede Kamer periodiek te informeren over de voortgang van projecten waarbij de ministeries van BZK en EZK verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke besluitvorming en de coördinatie van benodigde vergunningen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de betrokken mede-overheden.
De laatste editie 'Overzicht Energieprojecten' is in december 2019 aan de Tweede Kamer toegezonden.
In het overzicht wordt de stand van zaken aangegeven van 37 energiegerelateerde projecten die in een ruimtelijke vaststellingsprocedure of al in de bouwfase zitten. Het gaat om projecten op het gebied van de aanleg van windmolenparken, de aansluiting van de windparken op zee met het elektriciteitsnetwerk op land, gaswinning, de aanleg van nieuwe hoogspanningsverbindingen of andere energieprojecten.
Deze projecten zijn grotendeels ontstaan vanuit afspraken uit het Energieakkoord (2013), het Klimaatakkoord (2019) en voorgaande regeerakkoorden. Recent zijn er ook nieuwe projecten gestart vanwege het huidige coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' (2021). Bovendien zullen er in de loop van het najaar ook diverse nieuwe projecten gestart worden.

Dit projectenoverzicht geeft de stand van zaken weer van alle lopende (en recent afgeronde) projecten onder de RCR tot met 31 december 2021. Van enkele projecten is een actuelere datum opgenomen, omdat hiervoor de terinzagelegging was gestart in december 2021/januari 2022. Op de projectpagina's in het overzicht is rechtsboven de precieze peildatum weergegeven.
Om u een doorlopend inzicht te kunnen bieden van alle projecten, verwijs ik u graag door naar de website www.bureau-energieprojecten.nl.
Ook is er een digitale overzichtskaart (een GIS-viewer) beschikbaar waarop alle 37 lopende energieprojecten ruimtelijk zijn weergegeven. Klikt u vervolgens op een specifiek projecticoontje, dan komt u op de desbetreffende projectpagina van de website www.bureau-energieprojecten.nl waar u wederom de stand van zaken van het project kunt vinden.

Samenhang MIEK en RCR

Het afgelopen jaar is het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) opgesteld. Meer informatie hierover kunt u vinden in de *Kamerbrief over Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK)*.
Het MIEK-programma is gestart met 9 projecten. Op pagina 10 is in dit overzicht topografisch weergegeven waar de projecten zich bevinden.
Een deel van de projecten in het MIEK wordt ingepast met behulp van de Rijkscoördinatieregeling. Het MIEK zet in op het versnellen van projecten door bijvoorbeeld de betrokken partijen tijdig samen te brengen, vraag en aanbod naar duurzame energie en de daaruit voorkomende infrastructuurbehoefte beter af te stemmen en via een gestructureerd proces toe te werken naar besluitvorming en vastleggen van commitment.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) coördineert grote energieprojecten die van nationaal belang zijn, samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Dit betekent dat het Rijk zorgt voor een zorgvuldige ruimtelijke inpassing en coördinatie van de benodigde vergunningen. Het 'Overzicht energieprojecten' geeft inzicht in de stand van zaken van deze projecten en de betrokken partijen.

Het opwekken, opslaan en transporteren van energie is steeds meer onderdeel van de leefomgeving van Nederlanders. Bij grote energieprojecten werkt het ministerie daarom samen met regionale overheden (zoals gemeenten, provincies, waterschappen), burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Het kan gaan om de aanleg van windmolenparken, de aansluiting van de windparken op zee met het elektriciteitsnetwerk op land, gaswinning, de aanleg van nieuwe hoogspanningsverbindingen of andere energieprojecten.

Projectoverzicht en nieuwe projecten

In het projectenoverzicht wordt van 37 energieprojecten aangegeven waar deze staan in de procedure: van de voorbereiding van de ruimtelijke planvorming tot de realisatiefase. Ook is aangegeven welke activiteiten richting omwonenden en andere betrokkenen zijn georganiseerd op het gebied van omgevingsmanagement. Het projectenoverzicht schetst een breed beeld van de wijze waarop we de omgeving betrekken bij RCR-projecten.

Naar verwachting worden gedurende het najaar 2022 vanwege de afgesproken Klimaatambities van het kabinet nog de nodige nieuwe projecten gestart. Dit houdt verband met aanleg van nieuwe windparken op Noordzee, de netcongestie op land, het waterstofuitrolplan en infrastructuuraansluitingen voor de verduurzaming van de industrie. Concreet gaat het om ten minste 13 nieuwe RCR-projecten die door het Rijk worden opgestart op het gebied van netverzwaringen (4), net op zee aansluitingen (2), LNG-import (1) en buisleidingen voor waterstof (5) en andere stoffen (1).

In de tabel hieronder staat de planning van de te verwachten start van de 13 projecten in 2022.

Thema	Project	start RCR-procedure
Netcongestie op land	380 kV verbinding Borssele naar Terneuzen incl. station Terneuzen	Vierde kwartaal 2022
	Nieuwe 380 kV verbinding Geertruidenberg – Krimpen aan den IJssel of Crayestein	Derde kwartaal 2022
	Nieuwe 380 kV verbinding Noord-Holland	Vierde kwartaal 2022
	Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens	Vierde kwartaal 2022
Net op zee aansluitingen	Net op zee Nederwiek 3	Derde kwartaal 2022
	Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied	Tweede kwartaal 2022
Buisleidingen voor waterstof	Waterstoftransportnet Noord Nederland	Derde kwartaal 2022
	Waterstoftransportnet Noordzeekanaalgebied	Derde kwartaal 2022
	Waterstoftransportnetwerk Noord Nederland fase 1 (Eemshaven-Delfzijl-Veendam)	Vierde kwartaal 2022/ eerste kwartaal 2023
	Waterstoftransportnet Zeeland	Derde kwartaal 2022
	Waterstofopslag Zuidwending (Veendam)	Derde kwartaal 2022
LNG-import	LNG tijdelijke terminal Eemshaven	Derde kwartaal 2022
Andere stoffen	Delta Corridor	Vierde Kwartaal 2022

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Gerealiseerde projecten **7**

Overzicht CSS **9**
Porthos Transport en opslag van CO_2 10
Aramis 12

Overzicht Gasinfrastructuur **14**
Gasopslag Norg 15
Stikstofinstallatie Zuidbroek 17
Stikstofbuffer Heiligerlee 20

Overzicht Gaswinning **22**
Gaswinning Ternaard 23
Gaswinning VDW 25

Overzicht Hoogspanning: aansluitingen **27**

Wind op zee **27**
Net op zee - Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) 28
Net op zee - Hollandse Kust (zuid) 31
Net op zee - Hollandse Kust (west Beta) 34
Net op zee - IJmuiden Ver Alpha 37
Net op zee - IJmuiden Ver Beta 40
Net op zee - IJmuiden Ver Gamma 43
Net op zee - Nederwiek 1 46
Net op zee - Nederwiek 2 48
Programma aansluiting wind op zee (PAWOZ) - Eemshaven 51

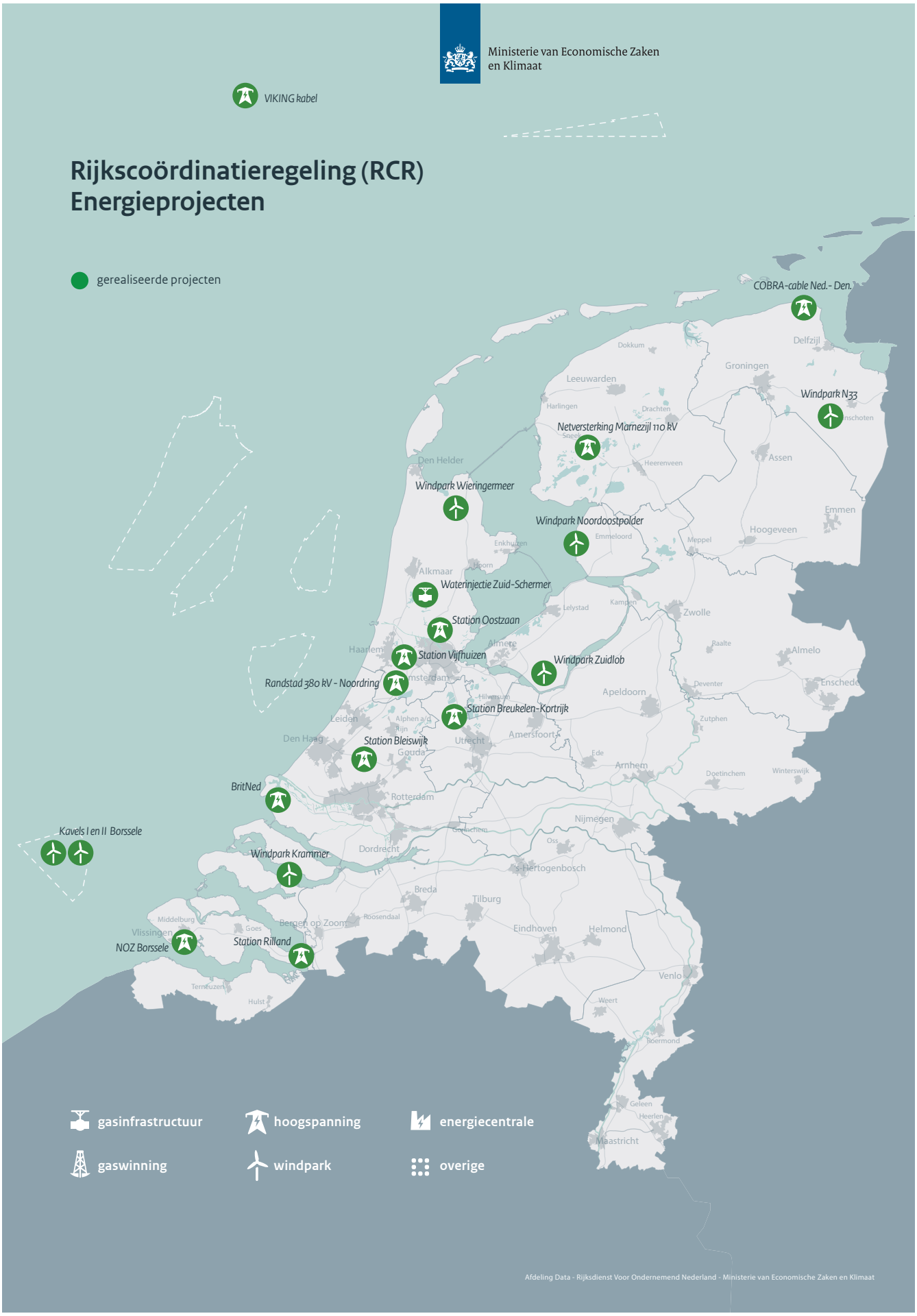
Overzicht Hoogspanning **53**
380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Ens 54
Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV 56
Beter Benutten Bestaande 380 kV 59
Interconnector NeuConnect 61
Netversterking westelijk Friesland 63
Zuid-West 380 kV West (Borssele-Rilland) 65
Zuid-West 380 kV Oost (Rilland-Tilburg) 67
Hoogspanningsstation Tilburg 69

Overzicht Wind op land **71**
Windpark De Drentse Monden en Oostermoer 72
Windplan Blauw 75
Windplan Groen 77
Windpark Zeewolde 79
Windpark Fryslân 82

Overzicht Wind op zee **84**
Wind op zee – Kavels I en II Hollandse Kust (zuid) 85
Wind op zee – Kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) 87
Wind op zee – Kavel V Hollandse Kust (noord) 89
Wind op zee – Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) 91
Wind op zee – Kavel I Ten noorden van de Waddeneilanden 93
Wind op zee – Kavels I - IV IJmuiden Ver 95

Overzicht gerealiseerde projecten t/m 2020 **97**

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Interconnector NeuConnect tussen VK en DU
NOZ Ten noorden van de Waddeneilanden
WOZ Ten noorden van de Waddeneilanden kavel 1
Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Lopende Energieprojecten
procedurefase
realisatiefase
gerealiseerd
Ternaard
EOS-WL 380 kV
Stikstofbuffer Heiligerlee
Stikstofinstallatie Zuidbroek
Fryslan
Netversterking Westelijk Friesland
Gasopslag Norg
Windpark DM en OM
WOZ IJmuiden Ver kavels I - II - III - IV
VDW
WOZ Hollandse Kust (west), kavels VI - VII
WOZ Hollandse Kust (noord), kavel V
Windplan Blauw Flevoland
NOZ - Hollandse Kust (noord) i.c.m. NOZ Hollandse Kust (noordwest of west)
NOZ - Hollandse Kust (west Beta)
Windplan Groen Flevoland
Diemen - Lelystad - Ens 380 kV
WOZ Hollandse Kust (zuid), kavels I - II
WOZ Hollandse Kust (zuid), kavels III - IV
Zeewolde
NOZ Nederwiek 2
NOZ Hollandse Kust Zuid
NOZ IJmuiden Ver (Gamma)
CCS Aramis
NOZ IJmuiden Ver (Beta)
Porthos
Zuid-West 380 kV - oost
Hoogspanningsstation Tilburg
Zuid-West 380 kV- west
NOZ Nederwiek 1
NOZ IJmuiden Ver (Alpha)
gasinfrastructuur
hoogspanning
overig
gaswinning
windpark
windpark op zee
Wind op zee (WOZ)
Net op zee (NOZ)
Afdeling Data - Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland - Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
VIKING kabel
Rijkscoördinatieregeling (RCR) Energieprojecten
gerealiseerde projecten
COBRA-cable Ned.- Den.
Windpark N33
Netversterking Marnezijl 110 kV
Windpark Wieringermeer
Windpark Noordoostpolder
Waterinjectie Zuid-Schermer
Station Oostzaan
Station Vijfhuizen
Windpark Zuidlob
Randstad 380 kV - Noordring
Station Breukelen-Kortrijk
Station Bleiswijk
BritNed
Kavels I en II Borssele
Windpark Krammer
NOZ Borssele
Station Rilland
Dokkum
Delfzijl
Groningen
Leeuwarden
Harlingen
Drachten
Den Helder
Heerenveen
Assen
Emmen
Hoogeveen
Meppel
Emmeloord
Enkhuizen
Alkmaar
Hoorn
Lelystad
Kampen
Zwolle
Almere
Haarlem
Amsterdam
Raalte
Almelo
Deventer
Enschede
Apeldoorn
Hilversum
Leiden
Alphen a/d Rijn
Zutphen
Den Haag
Utrecht
Amersfoort
Gouda
Ede
Arnhem
Doetinchem
Winterswijk
Rotterdam
Nijmegen
Gorinchem
Oss
Dordrecht
's-Hertogenbosch
Breda
Tilburg
Middelburg
Vlissingen
Goes
Bergen op Zoom
Roosendaal
Eindhoven
Helmond
Terneuzen
Hulst
Venlo
Weert
Roermond
Geleen
Heerlen
Maastricht
gasinfrastructuur
hoogspanning
energiecentrale
gaswinning
windpark
overige
Afdeling Data - Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland - Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Legenda
Elektriciteit
Waterstof
CO_2
Beoogd tracé Delta Corridor
Mogelijke buisleidingbundel LPG/propeen, CO_2 en H_2
Elektriciteitsnetwerk
Gasnetwerk
Noord-Nederland/Delfzijl-Eemshaven 3
Leeuwarden
Groningen
Assen
Den Helder
6 Landelijke waterstofinfrastructuur, opslag en RIB's
Emmen
Alkmaar
Zwolle
Lelystad
Noordzeekanaalgebied 1
Haarlem
Amsterdam
Enschede
Apeldoorn
Leiden
Den Haag
Utrecht
Porthos 9
Arnhem
Rotterdam
6 Landelijke waterstofinfrastructuur, opslag en RIB's
Rotterdam-Moerdijk 4
7 Delta Corridor
8
Carbon Connect Delta
8
Breda
Gelsenkirchen
Vlissingen
7 Delta Corridor
Eindhoven
Duisburg
Venlo
5 Zeeland/Schelde-Deltaregio
Duitsland
Antwerpen
Gent
België
Chemelot 2
Keulen
Maastricht

Overzicht CSS

Porthos 10

Aramis 12

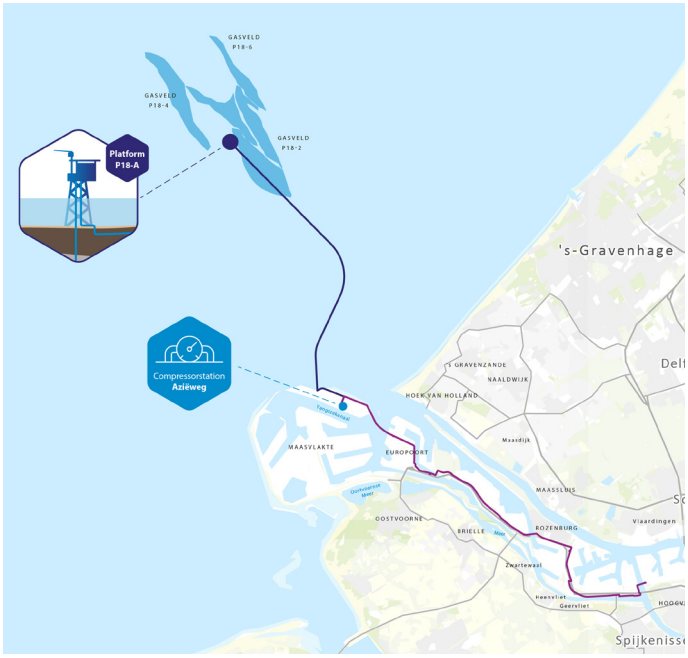
Porthos Transport en opslag van CO_2

28 februari 2022

Het project Porthos is een initiatief van het Havenbedrijf Rotterdam N.V., Energie Beheer Nederland en N.V. Nederlandse Gasunie voor de aanleg van een CO_2-leiding. Deze CO_2-leiding loopt door het Rotterdamse havengebied naar een opslaglocatie onder de Noordzee. Daar wordt de CO_2 in lege gasvelden, diep in de ondergrond, opgeslagen.

Het project is van Europees belang en is daarom benoemd als een Project van Gemeenschappelijk Belang op grond van Europese regelgeving.

Dit project is onderdeel van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, voor informatie zie 'MIEK-overzicht 2021'.

Plangebied Porthos NRD (29 juni 2019)

Type project:	CCS
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
Bureau Energieprojecten:
- *Porthos Transport en opslag van CO2*
- *Projecten van Gemeenschappelijk Belang*
- Projectsite initiatiefnemers: *Rotterdam CCUS-project Porthos*

Betrokken partijen
Overheden
- Gemeenten: Rotterdam, Brielle en Westvoorne
- Provincie: Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven Maasvlakte
- Maatschappelijke organisaties
- Milieudienst Rijnmond, Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR)

Initiatiefnemers
- Havenbedrijf Rotterdam
- Energie Beheer Nederland (EBN)
- N.V. Nederlandse Gasunie

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **8 februari 2019**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 10.
- **29 juni 2019**
  Vaststelling NRD.
- **Voorjaar 2020 - heden**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **5 maart 2020**
  Rapport integrale effectenanalyse opgeleverd. Aantal ontvangen reacties: 11. Overheden zijn voor advies voorkeursalternatief betrokken.
- **12 juni 2020**
  Keuze voor voorkeursalternatief door minister van EZK in afstemming met minister van BZK gemaakt, advies bestuurlijke regio (overheden) is daarbij betrokken.

Procedurefase: Formele besluiten (fase 1)
- **25 september 2020 - 5 november 2020**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 5.
- **1 oktober 2021 - 12 november 2021**
  Inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 1.

Afhandeling van de beroepszaak door Raad van State is gepland op 29 maart 2022.

Formele besluiten (fase 2)
- **17 december 2021 - 27 januari 2022**
  Ontwerpbesluiten opslagvergunningen ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 0.

Vaststelling definitieve inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase
- **2022 - 2023**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase
- **2023 - 2024**
  Naar verwachting ingebruikname leiding.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **20 februari en 7 maart 2019**
  2 informatieavonden en openbare raadplegingen voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 22 (Rozenburg), 18 (Westvoorne).
- **12 januari 2022**
  Digitale informatieavond in het kader van de terinzagelegging van de ontwerp opslagvergunningen, voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal online bezoekers: 40.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

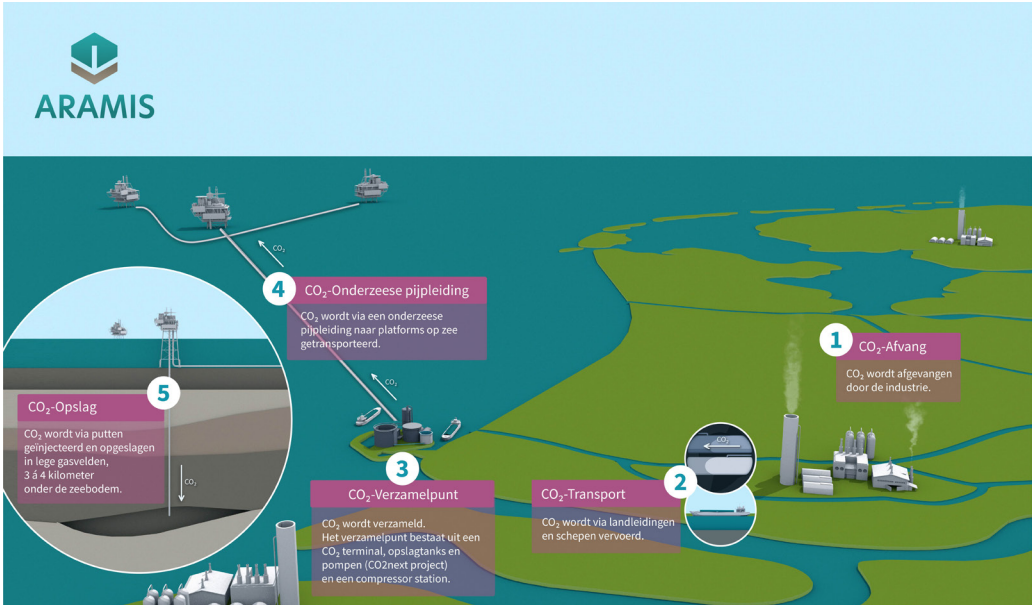
Aramis

28 februari 2022

Het CCS-project Aramis is een initiatief van EBN, Gasunie, Shell en TotalEnergies en richt zich op het realiseren van een nieuwe infrastructuur voor transport van CO_2. Vanaf de afvang op land loopt de CO_2-leiding door het Rotterdamse havengebied naar opslaglocaties onder de Noordzee. De infrastructuur kan verder worden uitgebreid voor nieuwe CO_2-leveranciers en naar meer lege gasvelden op zee.

Het project bestaat uit infrastructuur voor het verzamelen en op temperatuur en druk brengen van CO_2 (op de Maasvlakte), een pijpleiding op zee en platforms op zee om CO_2 te injecteren in lege gasvelden. Het Aramis-project zal gebruikmaken van infrastructuur van Porthos en samenwerken met het project CO_2nnect, dat CO_2 met schepen vervoert en overslaat in een terminal om aan te leveren aan Aramis.

Het project is van Europees belang en is daarom benoemd als een Project van Gemeenschappelijk Belang op grond van Europese regelgeving.

Plangebied Aramis

Type project:	CCS
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- *Bureau Energieprojecten: Aramis*
- *Projecten van Gemeenschappelijk Belang*
- Projectsite initiatiefnemers: *rotterdamccus.nl*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Rotterdam, Brielle en Westvoorne
- Provincie: Zuid-Holland
- Ministerie van Infrastructuur en Water (IenW)
- Rijkswaterstaat
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK): in verband met andere energieaspecten (wind-op-zee, waterstof, mijnbouw)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- Waterschap Hollandse Delta

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven Maasvlakte
- Maatschappelijke organisaties
- Milieudienst Rijnmond, Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR)
- Kustwacht
- Scheepvaart
- Visserijsector
- TenneT
- Mijnbouwsector

Initiatiefnemers
- Shell
- TotalEnergies
- Energie Beheer Nederland (EBN)
- N.V. Nederlandse Gasunie

Kamerbrieven overkoepelend beleid
- *Kamerbrief over rol staatsdeelnemingen in CCS | 05-07-2021*
- *Kamerbrief stand van zaken CCS |10-12-2021*

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **21 december 2021**
  RCR-meldingsformulier ingediend bij EZK.

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **7 januari 2022 - 17 februari 2022**
  Voornemen & Participatieplan ter inzage gelegd.
  Aantal ontvangen unieke reacties: 6
- **medio juni 2022**
  Concept notitie Reikwijdte en detailniveau (NRD) ter inzage

Realisatiefase
- **2026**
  Naar verwachting ingebruikname leiding.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **26 januari 2022**
  Digitale informatieavond in het kader van de terinzagelegging van het Voornemen & Participatieplan, voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal online bezoekers: 40.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht Gasinfrastructuur

Gasopslag Norg (wijziging opslagplan) 15

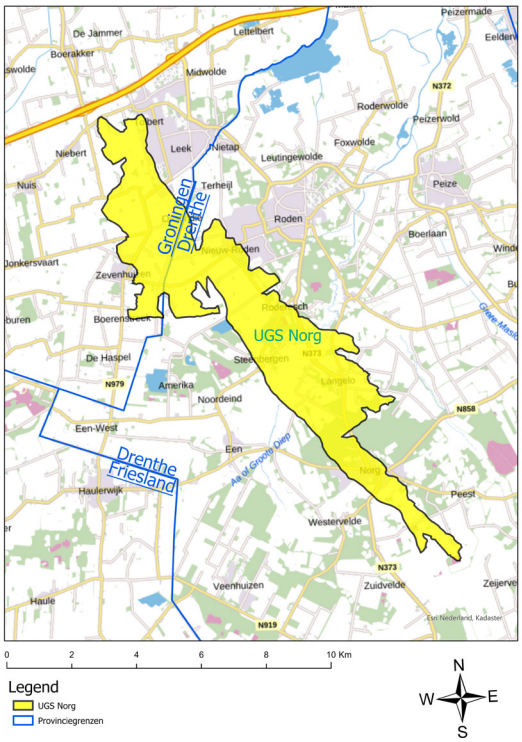
Stikstofbuffer Zuidbroek (Oost-Groningen) 17

Stikstofinstallatie Heiligerlee 20

Gasopslag Norg

31 december 2021

De gasopslag Norg speelt een belangrijke rol in de afbouw van de winning uit het Groningenveld. De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft onder voorwaarden ingestemd met het door de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) ingediende opslagplan voor de gasopslag Norg. De gasopslag Norg is gelegen binnen het gebied van de opslagvergunning Norg zoals verleend op basis van de Mijnbouwwet. Geografisch gezien ligt het gasveld in de provincies Drenthe en Groningen, in de gemeenten Noordenveld en Westerkwartier en in het verzorgingsgebied van het waterschap Noorderzijlvest. Sinds 1997 wordt er gas opgeslagen in de gasopslag Norg. Het opslagplan Norg betreft een wijziging van een eerder ingediend opslagplan. De belangrijkste wijziging ten opzichte van de situatie tot 2019 betreft een effectieve verruiming van de opslag van 5 miljard Nm3 naar 6 miljard Nm3.

Type project:	Gasinfrastructuur
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Gerealiseerd
Initiatiefnemer:	NAM
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Gasopslag Norg*

Betrokken partijen
Overheden
- Gemeenten: Noordenveld en Westerkwartier
- Waterschap: Noorderzijlvest
- Provincies: Drenthe en Groningen

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Belanghebbenden van de (afbouw van de) gaswinning Groningen

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Formele besluiten
- **September 2018**
  Indiening NAM verzoek tot wijziging opslagplan.
- **April 2019**
  Ontwerpbesluit ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 100.
- **September 2019**
  Bekendmaking definitief instemmingsbesluit door EZK.
- **Maart 2021**
  Uitspraak Raad van State inzake beroepen, besluit onherroepelijk.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Mei 2019**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

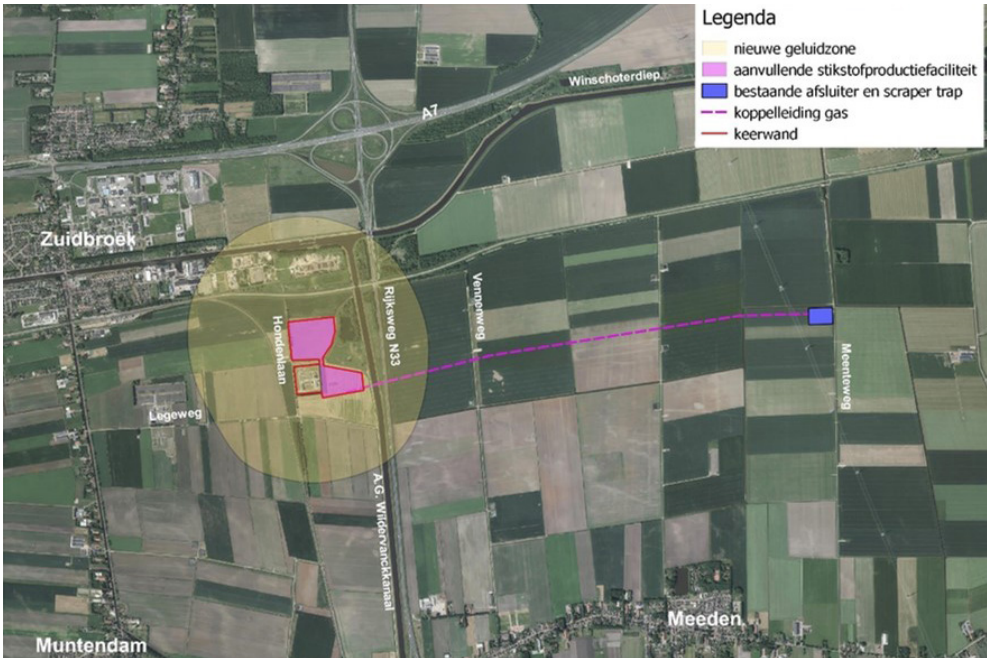
Stikstofinstallatie Zuidbroek

31 december 2021

Gasunie Transport Services B.V. (GTS) wil de bestaande stikstofinstallatie in de Tussenklappenpolder bij Zuidbroek (gemeente Midden-Groningen) uitbreiden. In de installatie wordt stikstof uit lucht gewonnen en gemengd met (geïmporteerd) hoogcalorisch gas. Hoogcalorisch gas heeft een hogere verbrandingswaarde dan het laagcalorische gas uit het Groningenveld en is niet direct geschikt voor huishoudelijk gebruik. Het in de stikstofinstallatie geproduceerde laagcalorische gas komt beschikbaar voor de cv- en kookapparatuur in Nederlandse huishoudens.

In verband met het besluit tot het beëindigen van de gaswinning uit het Groningenveld heeft het kabinet in maart 2018 besloten een extra stikstofinstallatie te bouwen.

Een deel van de gewonnen stikstof wordt tijdelijk opgeslagen in een bestaande opslagcaverne. Om de injectiecapaciteit van die opslag in lijn te brengen met de nieuwe stikstofinstallatie is daar een aparte procedure voor opgestart (zie Stikstofbuffer Heiligerlee).

Type project:	Gasinfrastructuur
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Realisatiefase: bouw gestart in 2020; gereed in 2022
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeente: Midden-Groningen
- Waterschap: Hunze en Aa's
- Provincie: Groningen

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeente
- Grondeigenaren

Initiatiefnemer
- Gasunie Transport Services (GTS)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Stikstofinstallatie Zuidbroek*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief over planning ingebruikname nieuwe stikstofinstallatie Zuidbroek | 09-11-2021*
- *Kamerbrief Gaswinning Groningen | 29-03-2018*
- *Kamerbrief verlenging uitstel definitief besluit stikstofinstallatie | 08-12-2017*
- *Kamerbrief uitstel investeringsbesluit | 12-09-2016*

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Voorkeursalternatief

- **Januari 2016**
  Voorbereidingsbesluit door ministerie van Economische Zaken (EZ) en ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM).
- **Maart 2016**
  Voorbereidingsbesluit ter inzage gelegd.
- **12 september 2016**
  Minister van EZ maakt uitstel investeringsbesluit bekend, tijdelijke stillegging project.
- **10 februari 2017**
  Nieuw voorbereidingsbesluit door EZ en IenM.
- **Februari 2017 - maart 2017**
  Voorbereidingsbesluit ter inzage gelegd.
- **8 december 2017**
  Bekendmaking uitstel definitieve besluit tot voorjaar 2018 door minister van EZK.
- **1 februari 2018**
  Nieuw voorbereidingsbesluit door EZK en BZK.
- **Februari 2018 - maart 2018**
  Voorbereidingsbesluit ter inzage gelegd.
- **29 maart 2018**
  Herstart project. Start voorbereiding bouw door GTS.

Procedurefase: Formele besluiten

- **Januari 2019 - februari 2019**
  Ontwerp-inpassingsplan en 6 ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd.
  Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 7.
- **Mei 2019 - juli 2019**
  Definitief inpassingsplan en definitieve uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.

Beroepsfase

- **13 juli 2019**
  Inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten onherroepelijk.

Fase 2

- **Juni 2019 - juli 2019**
  Ontwerpbesluit omgevingsvergunning bouw mengstation ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 1.
- **Augustus 2019 - oktober 2019**
  Definitief besluit ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.
- **26 oktober 2019**
  Besluit onherroepelijk.

Fase 3

- **Augustus 2019 - oktober 2019**
  Ontwerpbesluit omgevingsvergunning bouw luchtscheidingsinstallatie ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 0.
- **November 2019 - december 2019**
  Definitief besluit ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.
- **21 december 2019**
  Besluit onherroepelijk.

Fase 4

- **November 2020 - december 2020**
  Ontwerpbesluiten optimalisaties bouw en milieu ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 4.
- **Februari 2021 - maart 2021**
  Definitieve besluiten ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.
- **20 maart 2021**
  Besluiten onherroepelijk.

Realisatiefase

- **2022**
  Realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Juni 2018**
  Informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over herstart project. Georganiseerd door GTS in samenwerking met EZK.
- **Februari 2019**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over ontwerpbesluiten.
- **Juni - juli, november 2018 en april 2019**

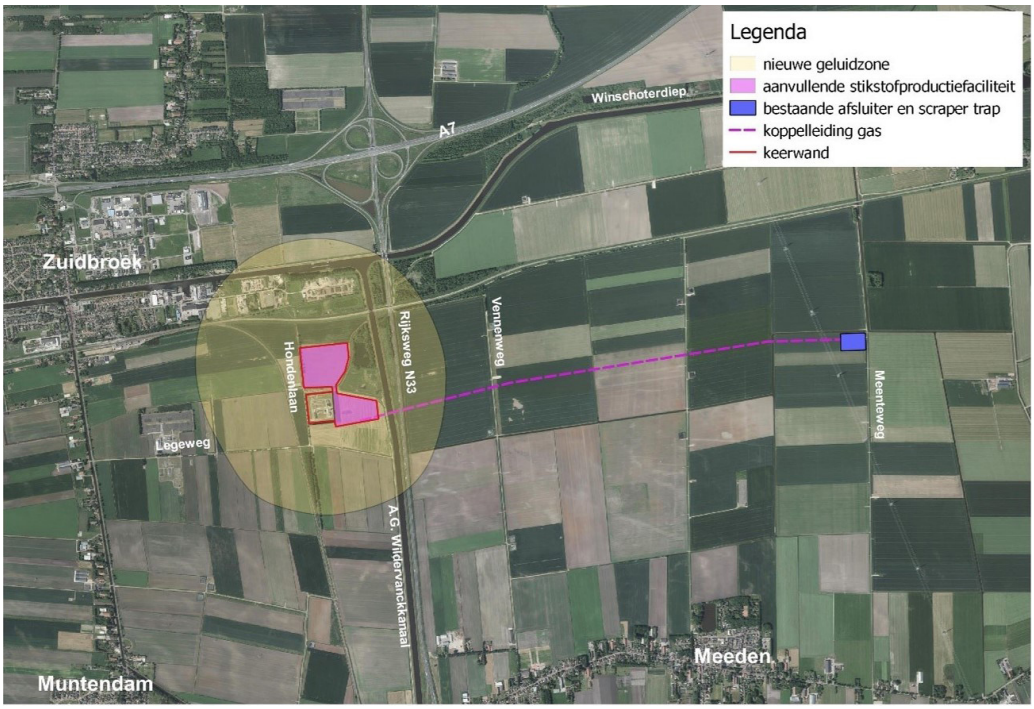
Bestuurlijke overleggen EZK met gemeente Midden-Groningen, Waterschap Hunze en Aa's, Provincie Groningen, onder andere over waterkerende maatregelen rondom de stikstofinstallatie.
- Regelmatig ambtelijk overleg.

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Stikstofbuffer Heiligerlee

31 december 2021

De stikstofbuffer bij Heiligerlee (gemeente Oldambt) wordt sinds 2010 door Gasunie Transport Services (GTS) gebruikt voor het tijdelijk opslaan van een deel van de stikstof geproduceerd in de stikstofinstallatie in Zuidbroek (gemeente Midden-Groningen). Vanaf de stikstofinstallatie bij Zuidbroek loopt een stikstofpijpleiding door de gemeente Midden-Groningen naar de stikstofbuffer bij Heiligerlee aan de zuidkant van Winschoten (gemeente Oldambt). Als stikstofbuffer wordt een bestaande zoutcaverne (holte) gebruikt. Vanwege de uitbreiding van de stikstofinstallatie is het gewenst om de injectiecapaciteit te vergroten. Dit wordt geregeld door wijziging van het opslagplan. Daarnaast zijn enkele bovengrondse aanpassingen noodzakelijk.

Type project:	Gasinfrastructuur
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Realisatiefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Oldambt
- Waterschap: Hunze en Aa's
- Provincie: Groningen

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeente
- Grondeigenaren

Initiatiefnemer

- Gasunie Transport Services (GTS)

Informatie

- Bureau Energieprojecten: *Stikstofbuffer Heiligerlee*

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Formele besluiten

- **Februari 2020 - april 2020**
  Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 3.
- **Mei 2020 - juli 2020**
  Definitief inpassingsplan en definitieve uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.
- **11 juli 2020**
  Besluiten onherroepelijk.

Realisatiefase Stikstofbuffer

- **2020 - 2022**
  Realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Mei 2019**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over activiteiten stikstofopslag Heiligerlee, in verband met de samenhang tussen de bouw van de stikstofinstallatie en de opslag van stikstof bij Heiligerlee. Georganiseerd door GTS in samenwerking met EZK.
- **11 maart 2020**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over activiteiten stikstofopslag Heiligerlee, in verband met de samenhang tussen de bouw van de stikstofinstallatie en de opslag van stikstof bij Heiligerlee. Georganiseerd door GTS in samenwerking met EZK.
- **2019 - 2020**
  Ambtelijk en bestuurlijke overleggen EZK met gemeente Oldambt.
- Regelmatig ambtelijk overleg.

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht Gaswinning

Gaswinning Ternaard 23

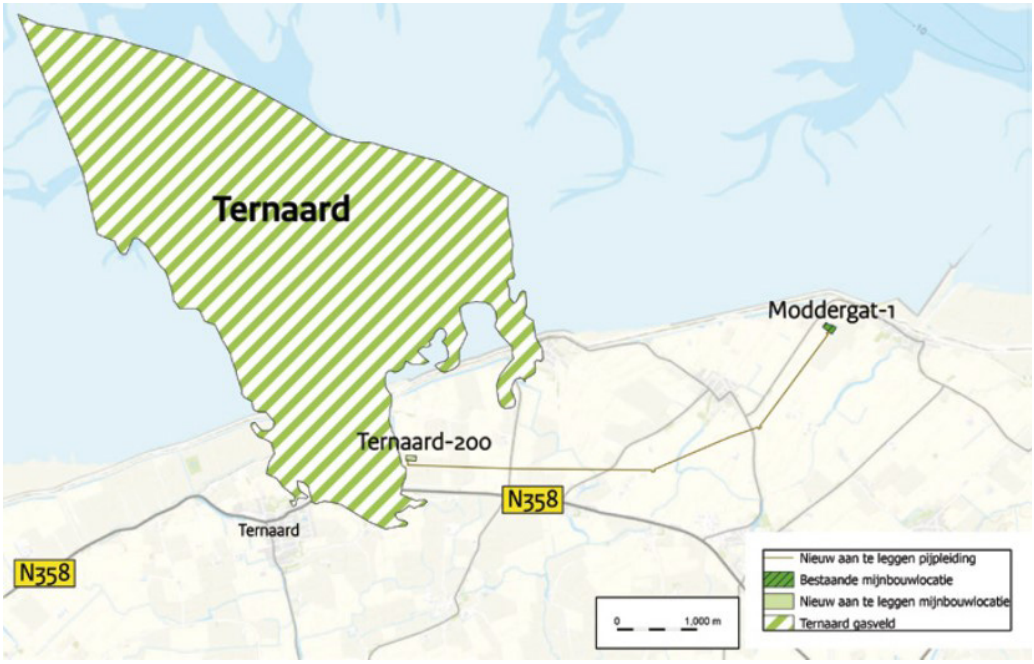
Gaswinning VDW 25

Gaswinning Ternaard

31 december 2021

De NAM (Nederlandse Aardolie Maatschappij) wil gas gaan winnen uit het gasveld ten noorden van het dorp Ternaard. Een klein deel van dit gasveld ligt onder land, het grootste deel onder de Waddenzee. Om te zorgen dat het gewonnen gas kan worden getransporteerd naar een gaswinlocatie in Moddergat, wordt een nieuwe productie-faciliteit bij Ternaard gebouwd. Daarnaast wordt een aardgastransportleiding aangelegd en wordt de bestaande mijnbouwlocatie in Moddergat uitgebreid.

Waarom is dit project nodig?
Nederland werkt aan een duurzame, veilige en betrouwbare energievoorziening. Om de klimaatdoelen van Parijs te halen, bouwen we in Nederland het gebruik van fossiele brandstoffen zoals aardgas geleidelijk af. Zolang alternatieven voor het gebruik van aardgas nog onvoldoende beschikbaar zijn, is de winning van aardgas nodig. De voorkeur is om dit gas te winnen in eigen land. Dit draagt bij aan de onafhankelijkheid van Nederland op het gebied van de energievoorziening. Daarnaast is de winning in eigen land ook beter voor het milieu omdat er minder CO_2 en stikstof uitgestoten wordt voor het transport.

Type project:	Gaswinning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM)
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Gaswinning Ternaard*
- Projectsite initiatiefnemer Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM): *Gaswinning bij Ternaard*
- Gemeente Noardeast-Fryslân: *Omgevingsproces Ternaard*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief over gaswinning uit kleine velden | 30-05-2018*
- *Kamerbrief met betrekking tot de vergunningverlening gaswinning Ternaard | 27-09-2021*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeente: Gemeente Noardeast-Fryslân (was: Dongeradeel)
- Waterschap: Wetterskip Fryslân
- Provincie: Fryslân

Belanghebbenden
- Lokale belangenverenigingen uit Ternaard en Wierum
- Individuele belangstellenden uit betrokken dorpen
- Agrariërs, landbouworganisaties
- Wooncorporatie Thús wonen
- Lokale ondernemers

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **2015**
  Melding initiatief door NAM bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **September 2016 - januari 2017**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd en vastgesteld. Aantal ontvangen zienswijzen: 22 zienswijzen en 3 reacties van overheden.
- **3e kwartaal 2016**
  Start opstarten onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **3e kwartaal september 2018**
  Keuze voorkeursalternatief door minister van EZK, met betrekken advies bestuurlijke regio (overheden) en in afstemming met minister van BZK.

Procedurefase: Formele besluiten
- **Augustus 2021 - oktober 2021**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd.
- **3e kwartaal 2022**
  Vaststelling definitieve besluiten.

Beroepsfase
- **4e kwartaal 2022**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase
- **2023**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

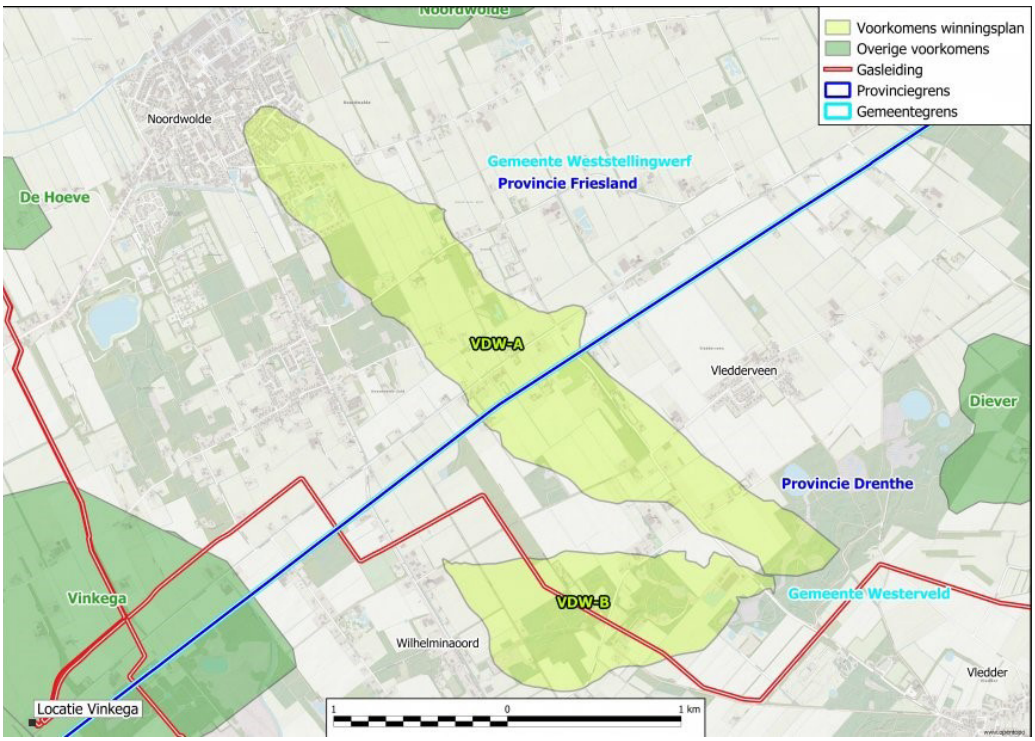
- **4 december 2017**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden naar aanleiding van startnotitie.
- **24 mei 2018**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over eerste resultaten milieueffectrapportage.
- **11 maart 2019**
  Startbijeenkomst voor bewoners en andere geïnteresseerden over het betrekken van de omgeving bij het proces.
- **Maart - september 2019**
  Bijeenkomsten voor bewoners en diverse experts over wat nodig is om zorgen weg te nemen vanuit de omgeving en welke investeringen nodig zijn om een gebied met iets extra's achter te laten als de gaswinning is beëindigd.
- **9 december 2019**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de uitkomsten van het omgevingsproces.
- **December 2019 - heden**
  Uitvoering van de afspraken die zijn gemaakt tijdens het omgevingsproces door belanghebbenden en stakeholders uit de regio.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Gaswinning VDW

31 december 2021

Vermilion Energy Netherlands B.V. heeft in 2019 het ministerie van EZK laten weten gas te willen winnen uit de gasvelden VDW-A en VDW-B (destijds: gaswinning Boergrup en Lombok). Vermilion beschikt al langere tijd over de winningsvergunningen om in het betreffende gebied toestemming te vragen (winningsplan) om te boren naar gasvoorkomens om gas te winnen.
De gasvelden VDW liggen onder de gemeenten Westerveld en Weststellingwerf in de provincies Drenthe en Friesland. De twee naast elkaar gelegen kleine gasvelden zullen vanuit één boorlocatie worden aangeboord. Vanuit de nog te kiezen boorlocatie worden de gasvelden aangesloten op de bestaande gastransportleiding in het gebied. Doordat boven een deel van de gasvelden natuurgebied (N-2000) is gelegen, is voor de procedure de Rijkscoördinatieregeling van toepassing.

Type project:	Gaswinning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Vermilion Energy Netherlands B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Gaswinning VDW*
- Projectsite initiatiefnemer Vermilion: *www.vermilionenergy.nl*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Westerveld en Weststellingwerf
- Waterschappen: Waterschap Drents Overijsselse Delta en Wetterskip Fryslân
- Provincies: Drenthe en Fryslân

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren
- Natuurorganisaties
- Stichting GasDrOvF

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **2020**
  Melding van het initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **18 december 2020 – 20 februari 2021**
  Voornemen en participatieplan ter inzage gelegd.
  Aantal ontvangen reacties: ruim 300.
- **25 augustus 2021 – 5 oktober 2021**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd.
  Aantal ontvangen zienswijzen en reacties: 23.
- **2022:**
  - Publicatie van de definitieve NRD.
  - Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.
  - Opleveren rapport integrale effectenanalyse. Betrekken overheden voor advies voorkeursalternatief.
  - Keuze voorkeursalternatief door minister van EZK, met betrekken advies bestuurlijke regio (overheden) en in afstemming met minister van BZK.
  - Starten met opstellen van het Rijksinpassingsplan/ Projectbesluit.

Realisatiefase
- Naar verwachting 2024.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **9 en 11 februari 2021**
  Digitale informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden met betrekking tot Procedure en Participatie.
  Daarnaast werksessie onder meer met betrekking tot locatiealternatieven.
- **8 september 2021**
  Digitale informatiebijeenkomsten in verband met de concept-NRD.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht Hoogspanning: aansluitingen Wind op zee

Net op zee - Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)	28
Net op zee - Hollandse Kust (zuid)	31
Net op zee - Hollandse Kust (west Beta)	34
Net op zee - IJmuiden Ver Alpha	37
Net op zee - IJmuiden Ver Beta	40
Net op zee - IJmuiden Ver Gamma	43
Net op zee - Nederwiek 1	46
Net op zee - Nederwiek 2	48
Programma aansluiting wind op zee - Eemshaven	51

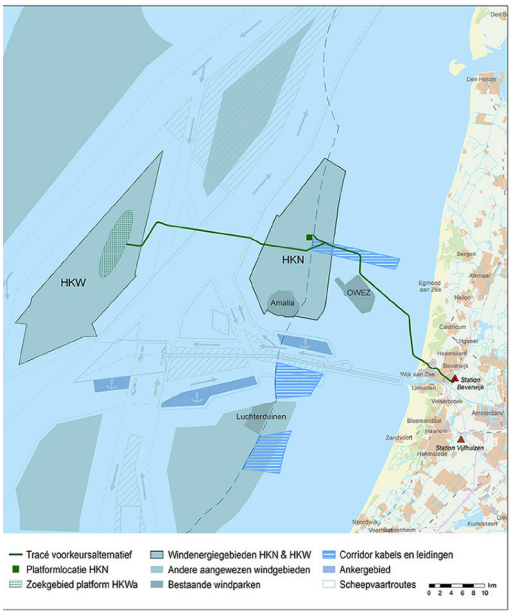
Net op zee - Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)

31 december 2021

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een hoogspanningsnet op zee aanleggen. Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) verbindt de windmolens van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) en een deel van het windgebied Hollandse Kust (west) met het landelijke hoogspanningsnet.

Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) bestaat uit:
- platforms op zee in windenergiegebieden Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west) voor de aansluiting van de windmolens en het omzetten van de spanning van 66 kilovolt (kV) naar 220 kV
- twee 220 kV-kabelsystemen vanaf het platform van Hollandse Kust (west Alpha) naar land en twee 220 kV-kabelsystemen van het platform van Hollandse Kust (noord) naar land; deze systemen worden vanaf Hollandse Kust (noord) naar land gebundeld
- vier ondergrondse 220 kV-kabelsystemen op land voor transport naar het in aanbouw zijnde transformatorstation in Beverwijk
- een transformatorstation in Beverwijk voor het omzetten van 220 kV-wisselstroom naar 380 kV-wisselstroom
- vier ondergrondse 380 kV-kabelsystemen op land voor het transport naar het hoogspanningsstation Beverwijk voor aansluiting op het landelijke hoogspanningsnet.

Het totale vermogen van de windparken is 1.400 megawatt (MW): 700 MW voor Hollandse Kust (noord) en 700 MW voor Hollandse Kust (west Alpha).

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Net op zee - Hollandse Kust (noord) en (west Alpha)*
- *Verkenning aanlanden netten op zee 2030*
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *Net op zee Hollandse Kust (noord)*

Kamerbrieven overkoepelend beleid
- *Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019*
- *Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Beverwijk, Velsen en Heemskerk
- Waterschap: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Provincie: Noord-Holland
- Rijkswaterstaat West-Nederland Noord
- Rijkswaterstaat Zee en Delta

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Beheerders van natuurgebieden
- Belangenorganisaties, zoals Stichting De Noordzee en bewonersgroepen
- Diverse bedrijven, waaronder drinkwaterbedrijf PWN, Tata Steel, bedrijven in zandwinning en scheepvaart, agrarische en recreatieve bedrijven
- Natuur- en milieuorganisaties, zoals Stichting Duinbehoud
- Grondeigenaren

Initiatiefnemer
TenneT TSO B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **14 april 2017**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 7. Aantal ontvangen reacties overheden: 13.
- **10 juli 2017**
  Publicatie definitief NRD.
- **Sinds maart/april 2017**
  Onderzoeken voor milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg en overleg belanghebbenden.
- **Oktober 2017**
  Terugbrengen van 7 naar 4 tracéalternatieven door TenneT en ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).
- **Januari 2018**
  Aanvullende startnotitie, uitgebreid met Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) ter inzage.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Februari 2018**
  Opleveren afwegingsnotitie. Betrekken overheden voor advies voorkeursalternatief.
- **April 2018**
  Keuze voorkeursalternatief (VKA) voor Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) door minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) in afstemming met de minister van BZK, met betrekken advies overheden bestuurlijke regio.

Procedurefase: Formele besluiten
- **November 2018 - december 2018**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 15.
- **Mei 2019 - juni 2019**
  Definitief inpassingsplan en definitieve uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd.

Beroepsfase
- **13 mei 2020**
  Uitspraak Raad van State. De rechtsgevolgen van het inpassingsplan, de omgevingsvergunning en de Wnb-vergunning zijn in stand gelaten.

Fase 2
- **2019 - 2020**
  Voor een aantal reeds verleende vergunningen was een wijziging of aanpassing nodig. De besluiten zijn op 23 november 2020 onherroepelijk geworden.

Fase 3
- **2021**
  Op 6 augustus 2021 zijn enkele werkplannen onherroepelijk geworden.

Fase 4
- **2021 - 2022**
  22 oktober 2021 - 2 december 2021
  Ontwerpbesluit voor een werkplan ter inzage gelegd.

Fase 5
- **2021 - 2022**
  26 november 2021 - 6 januari 2022
  Ontwerp-wijzigingsbesluit met betrekking tot werkterrein 9 (Leeghwaterweg in Velsen) ter inzage gelegd.

Realisatiefase
- **2020 - 2023**
  Realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen. Met betrokken overheden, relevante organisaties en de initiatiefnemers overlegt EZK op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Er vindt onder voorzitterschap van EZK een regelmatig ambtelijk overleg plaats met de betrokken overheden.

- **Eind 2016 - begin 2017**
  |Informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden voor toelichting procedure. Georganiseerd door EZ en TenneT.
- **Mei 2017**
  3 informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden, ook over kavelbesluiten V van Hollandse Kust (noord). Aantal bezoekers: 45.
  Ambtelijk en bestuurlijk overleg met 20 betrokken overheden (provincie, gemeenten, hoogheemraadschappen, Rijkswaterstaat).
- **Juni 2017 - december 2017**
  Betrekken van overheden en belanghebbenden door EZK bij voortgang proces. Aansluiting waar wenselijk bij gesprekken tussen TenneT en andere (belangen)organisaties, zoals havenbedrijf en natuurorganisaties.
- **April 2017 en oktober 2017, februari 2018**
  Bestuurlijk overleg tussen EZK en betrokken overheden.
- **Juni 2018**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over voorkeursalternatief, samen met project Kavelbesluit Hollandse Kust (noord). Aantal bezoekers: ongeveer 20.
- **Februari 2018 en september 2018**
  Presentaties over het net en de impact voor de gemeente, voor gemeenteraad Beverwijk en IJmondcommissie (Beverwijk, Velsen, Heemskerk).
- **November 2018**
  2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over ter inzage gelegde ontwerpbesluiten (inpassingsplan, vergunningen). Aantal bezoekers: ongeveer 45.
- **Vanaf februari 2019**
  Regelmatig overleg EZK en TenneT met bewonersgroepen (Themagroep geluid) over aard en mate van geluid van het transformatorstation langs de Zeestraat.
- **Mei 2019**
  Expertmeeting over aard en mate van geluid transformatorstation. Georganiseerd door EZK en TenneT voor gemeenteraadsleden Beverwijk, Heemskerk en Velsen.
- **Mei 2020 - heden**
  Diverse werksessies en informatiesessies over de realisatie van de verbinding (inclusief de procedures voor werkplannen en wijzigingen eerdere besluiten).
- **7 oktober 2021**
  Toelichting aan de gemeenteraad van Velsen over de wijziging bij werkterrein 9 (Leeghwaterweg in Velsen).

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - Hollandse Kust (zuid)

31 december 2021

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een hoogspanningsnet op zee aanleggen. Net op zee Hollandse Kust (zuid) is een onderdeel hiervan. Dit net verbindt de windmolens van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) met het landelijke hoogspanningsnet. Het bestaat uit 2 platforms op zee met elk 2 onderzeese elektriciteitskabels van 220 kilovolt (kV) naar de Maasvlakte, een ondergrondse kabel op land, een transformatorstation op land om van 220 kV naar 380 kV te gaan en een ondergrondse aansluiting op een 380 kV-hoogspanningsstation. Het totale vermogen van het net is 1.400 megawatt (MW).

Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Net op zee - Hollandse Kust (zuid)*
- Projectensite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *Net op zee Hollandse Kust (zuid)*

Kamerbrieven (selectie)
- *Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee. Aanvulling gebied Hollandse Kust | 08-12-2016*
- *Kamerbrief Structuurvisie windenergie op zee | 13-11-2015*
- *Kamerbrief Structuurvisie windenergie op zee, over routekaart windenergie op zee 2023 | 03-10-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeente: Rotterdam
- Waterschap: Hollandse Delta
- Provincie: Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bedrijven Maasvlakte, waaronder Euromax Container Terminal Rotterdam (ECT)
- Beheerders natuurgebieden
- Gezamenlijke brandweer
- Havenbedrijf Rotterdam
- Stichting Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
- Stichting De Noordzee

Initiatiefnemer
- TenneT TSO B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **29 januari 2016 – 10 maart 2016**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 121, waarvan 103 uniek.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **1 juli 2016**
  Richtlijnen voor milieueffectrapportage (m.e.r.) vastgesteld. Publicatie eerste deel m.e.r. met notitie over afwegingen voorkeursalternatief.
- **Najaar 2016**
  Keuze van minister van Economische Zaken (EZ) en minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) voor tracé naar Maasvlakte Noord als voorkeursalternatief.

Procedurefase: Formele besluiten
- **7 juli 2017 - 17 augustus 2017**
  Voorbereidingsbesluit ter inzage gelegd.
- **6 oktober 2017 - 16 november 2017**
  Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd:
  - inpassingsplan
  - omgevingsvergunning bouwen en milieu (voor nieuw te realiseren transformatorstation)
  - omgevingsvergunning bouwen (voor realisatie Platform Beta)
  - watervergunning
  - spoorwegvergunning
  - vergunning en ontheffing Wet Natuurbescherming.

  Aantal ontvangen zienswijzen: 4.
- **Februari 2018**
  Definitieve besluitvorming over inpassingsplan en vergunningen. Aantal ingediende beroepen: 0.

Procedurefase
- **December 2018 - maart 2019**
  Ontwerp goedkeuringsbesluit voor werkplannen (fase 2) voor de HDD-zeewering ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 1.
  Definitieve besluitvorming Aantal ingediende beroepen: 0.
- **Januari 2020 - maart 2020**
  Ontwerp goedkeuringsbesluiten voor werkplan aanleg zeekabels, maatregelen scheepvaart aanleg zeekabels en calamiteitenplan aanleg zeekabels (fase 3) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 0.
  Definitieve besluitvorming. Aantal ingediende beroepen: 0.
- **1 oktober 2020**
  Eindbesluit Rijkscoördinatieregeling Net op zee Hollandse Kust (zuid).

Realisatiefase
- **2018 - 2022**
  Aanleg kabels op zee en land, bouw transformatorstation en bouw platforms.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Eind 2015 - begin 2016**
  Bijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden. EZ was aanwezig voor toelichting procedure en gesprekken met aanwezigen.
- **Februari 2016**
  Informatiebijeenkomst voor kustbewoners en andere geïnteresseerden, ook over de kavelbesluiten I en II van Hollandse Kust (zuid). Aantal bezoekers: 85.
- **1 juli 2016**
  Adviesvraag EZ aan alle betrokken overheden over voorkeursalternatief, op basis van afwegingsnotitie over mogelijke alternatieven voor milieu, kosten, techniek en omgeving.
- **Zomer 2016**
  Toelichting op project en procedure voorkeursalternatief aan gemeenteraden door EZ en TenneT.
  3 informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere

geïnteresseerden over ontwerpkavelbesluiten Hollandse Kust (zuid), met ook informatie over het Net op zee Hollandse Kust (zuid).

- **Oktober 2017**
  Locatiebezoek Commissie voor m.e.r. aan Maasvlakte tijdens terinzagelegging ontwerpbesluiten, in aanwezigheid van verschillende belanghebbenden.

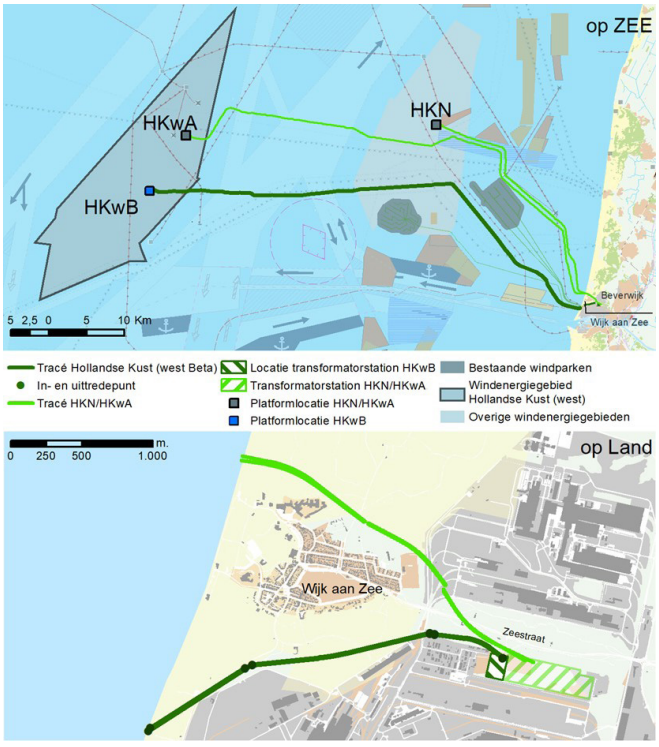
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - Hollandse Kust (west Beta)

31 december 2021

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van een windpark op de Noordzee naar een transformatorstation in de gemeente Beverwijk.

In het windenergiegebied Hollandse Kust (west) wordt 60 kilometer ten westen van de kust van Noord-Holland een windpark gebouwd met een vermogen van 700 megawatt (MW). In het windpark komt een platform Hollandse Kust (west Beta) waar de stroom van windmolens samenkomt en van 66 kilovolt (kV) omgezet wordt naar 220 kV. Via een ondergrondse hoogspanningsverbinding gaat de stroom van het platform naar het transformatorstation in Beverwijk om de stroom om te zetten van 220 kV naar 380 kV. Dit transformatorstation wordt al gebouwd voor het project 'Hollandse Kust (noord) en (west Alpha)' en zal worden uitgebreid voor Hollandse Kust (west Beta). Vanaf het transformatorstation gaat de stroom via een ondergrondse kabel naar het bestaande hoogspanningsstation in Beverwijk voor de aansluiting op het landelijke hoogspanningsnet. Deze verbinding wordt in het project 'Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)' gerealiseerd.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT TSO B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Net op zee - Hollandse Kust (west Beta)*
- *Verkenning aanlanden netten op zee 2030*
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *Net op zee Hollandse Kust (west Beta)*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief over vaststelling Structuurvisie Windenergie op zee | 05-04-2019*
- *Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019*
- *Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Beverwijk en Velsen
- Waterschap: Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier
- Provincie: Noord-Holland
- Rijkswaterstaat West-Nederland Noord
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Omgevingsdienst IJmond en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
- Rijksvastgoedbedrijf

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten, Dorpsraad Wijk aan Zee en diverse bewonersgroepen en wijkcomités
- Belangenorganisaties, zoals Stichting Duinbehoud en Stichting De Noordzee
- Diverse bedrijven, waaronder waterbedrijf en duinbeheerder PWN, Tata Steel, bedrijven in zandwinning, scheepvaart en recreatieve bedrijven zoals horeca en (kite)surfscholen
- Kabel- en leidingeigenaren, waaronder Kistos, Gasunie, Wintershall, Liander en KPN.
- Stichting Beeldenpark 'Een Zee van Staal'

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **Februari 2019**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **22 februari 2019 - 4 april 2019**
  Voornemen en participatieplan ter inzage gelegd. Aantal ontvangen reacties: 25.
- **7 juni 2019 - 18 juli 2019**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 22.
- **Oktober 2019**
  Publicatie definitief NRD.
- **Najaar 2019 - maart 2020**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Begin 2020**
  Oplevering en publicatie van rapport Integrale Effectenanalyse. Betrekken regionale overheden voor advies voorkeursalternatief.
- **April 2020**
  Keuze voorkeursalternatief door minister van EZK (en in afstemming met minister van BZK), op basis van advies van regionale overheden, reacties vanuit de omgeving en advies Commissie m.e.r.

Procedurefase: Formele besluiten
- **Begin 2021**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd.
- **Eind 2021**
  Vaststelling definitieve inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase
- **2022**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase
- **2023 - 2026**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Ook vanuit TenneT is er intensief contact met de omgeving. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **14 en 28 maart 2019**
  Werksessies met belanghebbenden voor onshore (op land) en offshore (op zee) deel project.
- **Mei 2019**
  Ambtelijk en bestuurlijk overleg met betrokken overheden (provincie, gemeenten, hoogheemraadschappen, Rijkswaterstaat). Deze hebben gedurende de looptijd van het project meerdere keren plaatsgevonden. Expertmeeting over geluid voor gemeenteraad Beverwijk, Heemskerk en Velsen door EZK en TenneT. Informatiesessies over de TenneT-projecten voor de gemeenteraad Beverwijk hebben daarna nogmaals plaatsgevonden bij mijlpalen.
- **20 en 25 juni 2019**
  2 informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden, ook over project Kavelbesluit Hollandse Kust (west). Aantal bezoekers: 35 in totaal.
- **November 2019**
  Werksessies met belanghebbenden voor onshore (op land) en offshore (op zee). Ook is een themagroep geluid opgericht die in 2019, 2020 en 2021 verschillende malen bijeengekomen is.
- **13 februari 2020**
  Een inloopbijeenkomst in Wijk aan Zee over de Integrale

Effectenanalyse. Aantal bezoekers: 95.

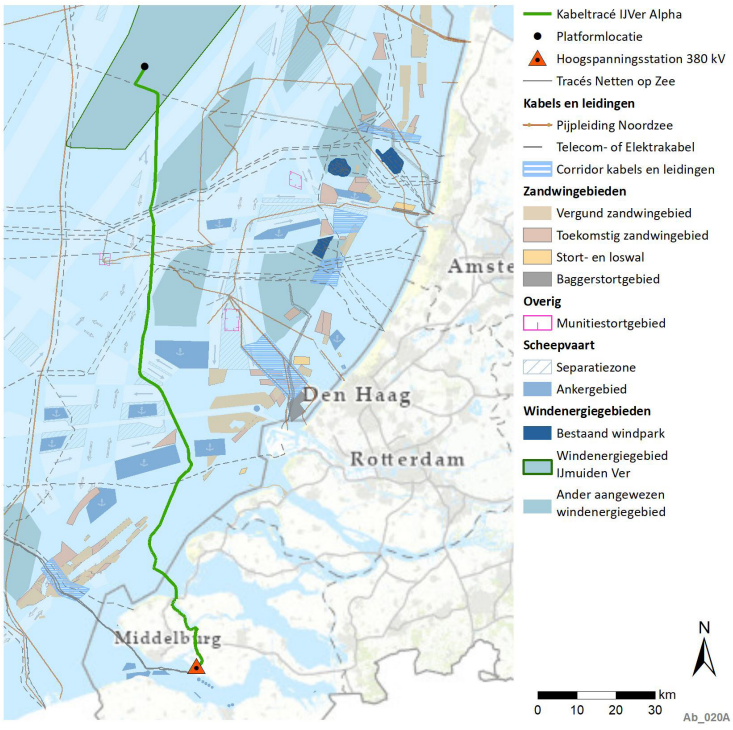
- **8 en 11 juni 2021**
  2 digitale informatieavonden voor bewoners en overige geïnteresseerden over de ontwerpbesluiten. Aantal bezoekers: 13 in totaal.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - IJmuiden Ver Alpha

3 februari 2022

TenneT TSO B.V. wil een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van het windenergiegebied IJmuiden Ver naar het landelijk hoogspanningsnet bij Borssele. Met het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha wordt 2 gigawatt (GW) aangesloten. De windturbines in het windenergiegebied IJmuiden Ver worden direct aangesloten op een platform in het windenergiegebied. Het platform wordt met ondergrondse 525 kilovolt (kV)-gelijkstroomkabels aangesloten op een converterstation op land. In dit converterstation wordt de gelijkstroom omgezet in wisselstroom. Vervolgens gaat de elektriciteit via wisselstroomkabels van het converterstation naar het hoogspanningsstation Borssele. Deze aanlanding zit in de routekaart wind op zee waarmee gewerkt wordt aan de doelen voor 2030 uit het klimaatakkoord.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Net op zee IJmuiden Ver Alpha*
- *Verkenning aanlanden netten op zee 2030*
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *Net op zee IJmuiden Ver Alpha*

Kamerbrieven overkoepelend beleid windenergie op zee
- *Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019*
- *Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Borsele, Goes, Middelburg, Noord-Beveland en Veere
- Waterschap: Scheldestromen
- Provincie: Zeeland
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Niet-gouvernmentele organisaties (ngo's)
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Stichting De Noordzee
- Stichting Natuur en Milieu
- Zeeuwse Milieufederatie
- Zeeuws Landschap

Grondeigenaren
- Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO) Zeeland
- Grondeigenaren en -gebruikers tussen het Veerse Meer en Borssele

Bewoners
- Dorpsraad Borssele, 's Heerenhoek, Nieuwdorp en Lewedorp
- Stadsraad Veere

Industrie, bedrijven
- Elektriciteits Produktiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ)
- North Sea Port
- Heerema
- Vliegveld Midden-Zeeland
- Waterpark Veerse Meer
- Solarfields
- Surfschool Veerse Meer
- Strandpaviljoen View

Kabels en leidingen
- De Netwerk Groep (DNWG)
- Gasunie
- Evides
- Prorail
- Zeeland refinery
- Airliquide

Offshore
- Dienst Hydrografie
- Kustwacht
- LaMer (zandwinning)
- Loodswezen
- Scheepvaart Adviesgroep Noordzee (SAN)

Visserij
- VisNed
- Producentenorganisatie Nederlandse Mosselcultuur (PO Mossel)
- Nederlandse Oestervereniging
- Paling- en kreeftenvisserij
- Vaste vistuigvissers
- Visserijvereniging Zuidwest

Overig
- HISWA
- Koninklijke Nederlandse Watersport Verbond
- Recron

Initiatiefnemer
- TenneT TSO B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **Begin 2019**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **22 maart 2019**
  Voornemen en participatieplan ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke reacties: 22.
- **30 augustus 2019**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd.
- **20 maart 2020**
  Publicatie definitief NRD.
- **Voorjaar 2020 - juni 2020**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **12 juni 2020**
  Rapport integrale effectenanalyse opgeleverd. Aantal ontvangen reacties: 34. Overheden zijn voor advies over het voorkeursalternatief betrokken.
- **25 november 2020**
  Voorkeursalternatief gekozen door minister van EZK, advies bestuurlijke regio (overheden) is hierbij betrokken en was in afstemming met minister van BZK.

Procedurefase: Formele besluiten

- **Eind 2020 - najaar 2021**
  Overleg met belanghebbenden voorkeursalternatief, optimaliseren tracé, onderzoeken voorkeursalternatief in milieueffectrapportage (m.e.r.) en voorbereiden vergunningaanvragen en ontwerp-inpassingsplan.
- **14 januari 2022 – 24 februari 2022**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 27.
- **Juni 2022**
  Vaststelling definitieve inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase

- **2022 - 2023**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase

- **2024 - 2029**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Maart 2019 - juni 2019**
  Betrekken belanghebbenden door EZK:
  - kennismakingsgesprekken met overheden
  - werksessies met belanghebbenden
  - één-op-één overleggen en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - regio-overleg en bestuurlijke overleg met regionale overheden
  - 2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden, in totaal 85 bezoekers
  - inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties
- **Juni 2019 - december 2021**
  - Eén-op-één overleggen en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - Werksessies met experts en belanghebbenden
  - Geactualiseerde versies van het participatieplan (augustus 2019, juni 2020, februari 2021 en januari 2022)
  - Regio-overleggen en bestuurlijke overleggen met regionale overheden, vergunningenoverleggen met bevoegde gezagen en communicatieoverleggen met regionale overheden
  - Op 23 juni 2020 zijn 2 webinars georganiseerd. Eén webinar stond in het teken van de tracés naar Borssele en de andere stond in het teken van het tracé naar Geertruidenberg
  - Op 8 december 2020 vond een algemene informatieavond plaats waarbij het VKA werd toegelicht. Op 9 december 2020 vond een informatieavond plaats over het thema Magneetvelden, op 15 december 2020 over het thema Landbouw en op 16 december 2020 over het thema Geluid
  - Op 15 juli 2021 vond een online informatiebijeenkomst plaats over de stand van zaken van het project en de voorlopige resultaten van de onderzoeken naar de milieueffecten van de kabel, zowel op land als in het Veerse Meer. Ook werd stilgestaan bij de geluidsaspecten van het converterstation op land
  - Op 15 september 2021 vond een informatieavond plaats voor grondeigenaren over de thema's verzilting en bemaling
  - Op 1 en 3 februari 2022 vonden informatiebijeenkomsten plaats naar aanleiding van de terinzagelegging van het MER, het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunningen van het Net op zee IJmuiden Ver Alpha én de kennisgeving voornemen en participatie voor een extra aanlanding van 2 GW in Borssele
  - Inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties
  - Een online projectatlas. Via deze tool is de kabelroute in beeld gebracht en kan er ingezoomd worden op verschillende locaties. De belangrijkste effecten van de route zijn hierbij in beeld gebracht. Via de 'denk mee'-knop kunnen bezoekers een reactie insturen.

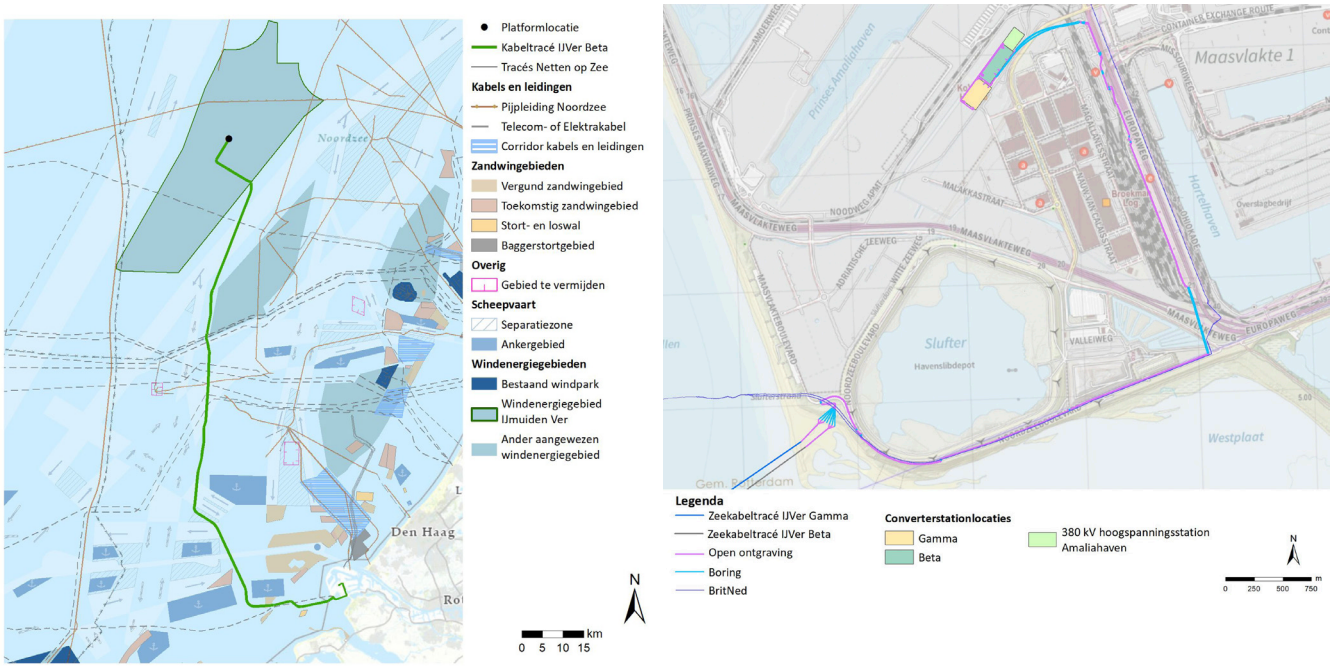
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - IJmuiden Ver Beta

31 december 2021

TenneT TSO B.V. wil een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van het windenergiegebied IJmuiden Ver naar het landelijk hoogspanningsnet op de Maasvlakte. Met het project Net op zee IJmuiden Ver Beta wordt 2 gigawatt (GW) aangesloten. De windturbines in het windenergiegebied IJmuiden Ver worden direct aangesloten op een platform in het windenergiegebied. Het platform wordt met 525 kilovolt (kV)-gelijkstroomkabels aangesloten op een converterstation op land.
In dit converterstation wordt de gelijkstroom omgezet in wisselstroom en wordt de stroom getransformeerd van 525 kV naar 380 kV.

Vervolgens gaat de elektriciteit via wisselstroomkabels van het converterstation naar het nieuw te bouwen hoogspanningsstation Amaliahaven op de Maasvlakte.
Deze aanlanding zit in de routekaart wind op zee waarmee gewerkt wordt aan de doelen voor 2030 uit het klimaatakkoord.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT TSO B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: Net op zee IJmuiden Ver Beta
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: Net op zee IJmuiden Ver Beta

Kamerbrieven (selectie)
- Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019
- Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018

Betrokken partijen

Overheden/bevoegde gezagen
- Gemeenten: Rotterdam en Westvoorne
- Waterschap: Hollandse Delta
- Provincie: Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- ProRail regio Randstad-Zuid
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
- Dienst der Hydrografie

Belangenorganisaties
- Deltalinqs
- KNNV
- Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
- Natuurmonumenten Zuid-Holland
- Stichting de Noordzee
- Stichting Natuur en Milieu
- Stichting het Zuid-Hollands Landschap

Offshore
- Kustwacht
- Stichting LaMer
- Loodswezen
- (Rijks)havenmeester
- Scheepvaart adviesgroep Noordzee (SAN)

Kabels en leidingen
- Alcatel Submarine Networks Ltd
- Aramis-project
- Athos
- BBL Company VOF
- British Telecom
- BritNed
- Dana Petroleum Netherlands B.V.
- Evides
- Gasunie
- KPN/KPNQwest
- Pelagian
- Porthos
- Stedin
- Wintershall Noordzee B.V.

Visserij
- VisNed
- Vissersbond

Recreatie
- Kitesurf Vereniging Nederland
- Watersportverbond regio-team Delta Noord

Bewoners
- Vereniging Verontruste Burgers van Voorne
- Gebiedscommissie Hoek van Holland (via gemeente Rotterdam)

Proces

Zie Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling (RCR).

Voorfase
- **Maart 2019**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **22 maart 2019**
  Voornemen en participatieplan ter inzage gelegd. Aantal ontvangen reacties: 4.
- **30 augustus 2019**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 54 zienswijzen en 2 reacties.
- **20 maart 2020**
  Publicatie definitief NRD.
- **Voorjaar 2020 - heden**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **12 juni 2020**
  Rapport integrale effectenanalyse opgeleverd. Aantal ontvangen reacties: 11. Overheden zijn voor advies voorkeursalternatief betrokken.
- **25 november 2020**
  Keuze voor voorkeursalternatief door minister van EZK in afstemming met minister van BZK gemaakt, advies bestuurlijke regio (overheden) is daarbij betrokken.

Procedurefase: Formele besluiten
- **17 december 2021**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd.
- **Juni 2022**
  Vaststelling definitieve inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase
- **2022 - 2023**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase

- **2023 - 2028**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

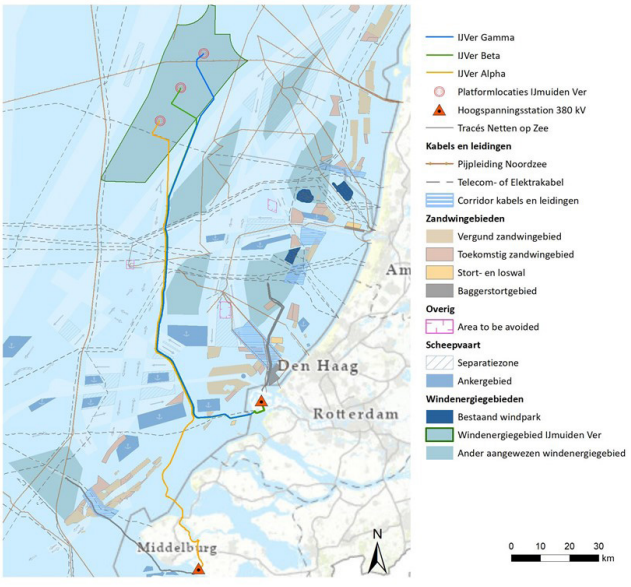
- **Maart 2019 - juni 2019**
  Betrekken belanghebbenden door EZK en TenneT:
  - kennismakingsgesprekken met belanghebbenden
    werksessies met experts en belanghebbenden
    één-op-één overleggen en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - regio-overleg en bestuurlijk overleg met regionale overheden en Havenbedrijf Rotterdam
  - informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden, in totaal 65 bezoekers
  - inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties.
- **Juni 2019 - december 2021**
  - één-op-één overleggen en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - werksessies met experts en belanghebbenden
  - informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden, in totaal 75 bezoekers
  - presentaties (van onder anderen Deltalinqs, wethouders en gemeenteraadsleden)
  - geactualiseerde versies van het participatieplan per projectfase inclusief verslaglegging over de voorgaande fase
  - regio-overleggen met regionale overheden en Havenbedrijf Rotterdam, vergunningenoverleggen met bevoegde gezagen en communicatieoverleggen met regionale overheden
  - mogelijkheid geboden om vragen te stellen tijdens een telefonisch spreekuur. Hier is geen gebruik van gemaakt
  - inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties.

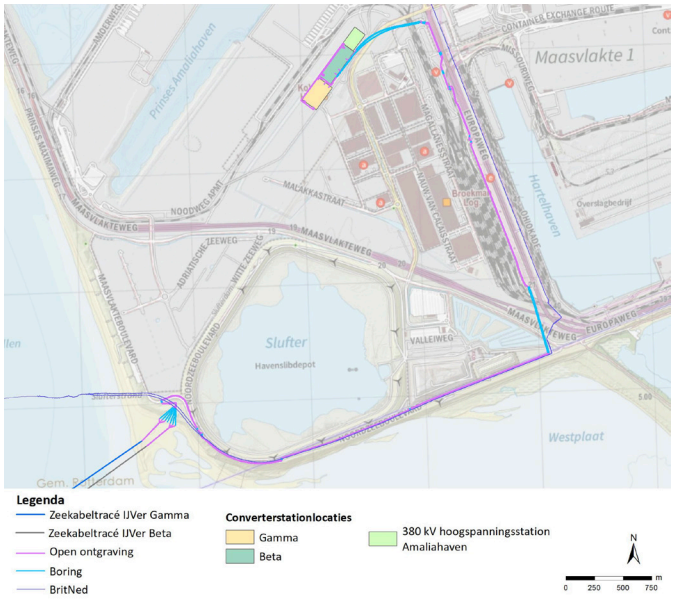
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - IJmuiden Ver Gamma

31 december 2021

TenneT TSO B.V. wil een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van het windenergiegebied IJmuiden Ver naar het landelijk hoogspanningsnet op de Maasvlakte. Met het project Net op zee IJmuiden Ver Gamma wordt 2 gigawatt (GW) aangesloten. De windturbines in het windenergiegebied IJmuiden Ver worden direct aangesloten op een platform in het windenergiegebied. Het platform wordt met 525 kilovolt (kV)-gelijkstroomkabels aangesloten op een converterstation op land. In dit converterstation wordt de gelijkstroom omgezet in wisselstroom en wordt de stroom getransformeerd van 525 kV naar 380 kV. Vervolgens gaat de elektriciteit via wisselstroomkabels van het converterstation naar het nieuw te bouwen hoogspanningsstation Amaliahaven op de Maasvlakte. Deze nieuwe verbinding kan voor een groot deel parallel lopen aan het project Net op zee IJmuiden Ver Beta.
In 2020 is gebleken dat met het aansluiten van de reeds geplande windparken op zee uit de routekaart 2030 de doelstellingen voor 2030 uit het Klimaatakkoord niet worden gehaald. Bovendien zijn in april 2021 de Europese doelstellingen voor CO_2-reductie in 2030 aangescherpt. Om de aangescherpte doelstellingen te bereiken, is het aan land brengen ('aanlanden') van extra windenergie op zee nodig. Het Net op zee IJmuiden Ver Gamma maakt het mogelijk om uiterlijk in 2030 2 GW aan duurzame energie naar land te transporteren en draagt zodoende bij aan het behalen van de (aangescherpte) klimaatdoelstellingen.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT TSO B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: Net op zee IJmuiden Ver Gamma
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: Net op zee IJmuiden Ver Gamma

Kamerbrieven (selectie)
- Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019
- Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018

Betrokken partijen

Overheden/bevoegde gezagen:
- Gemeenten: Rotterdam en Westvoorne
- Waterschap: Hollandse Delta
- Provincie: Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- ProRail regio Randstad-Zuid
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Belangenorganisaties:
- Deltalinqs
- Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
- Natuurmonumenten Zuid-Holland
- Stichting De Noordzee
- Stichting Natuur en Milieu
- Stichting het Zuid-Hollands Landschap

Offshore:
- Kustwacht
- NOGEPA
- Stichting LaMer
- Loodswezen
- (Rijks)havenmeester
- Scheepvaart adviesgroep Noordzee (SAN)

Bedrijven/organisaties Maasvlakte:
- Havenbedrijf Rotterdam (HbR)
- Hutchison Ports ECT Euromax
- Container Exchange Route (HbR)
- Gezamenlijke Brandweer
- Vattenfall

Kabels en leidingen:
- Alcatel Submarine Networks Ltd
- Aramis-project
- Athos
- BBL Company VOF
- British Telecom
- BritNed
- British Telecommunications Plc / BT Nederland N.V.
- Dana Petroleum Netherlands B.V.
- Evides
- Gasunie
- KPN/KPNQwest
- Pelagian
- Stedin
- Wintershall Noordzee B.V.

Visserij:
- VisNed
- Vissersbond

Recreatie:
- Kitesurf Vereniging Nederland

Bewoners:
- Vereniging Verontruste Burgers van Voorne
- Enkele bewoners naar aanleiding van vragen over het project

Proces

Zie Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling (RCR).

Voorfase
- **Maart 2021**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **9 april 2021**
  Voornemen en participatievoorstel ter inzage gelegd. Aantal ontvangen reacties: 2.
- **17 september 2021**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 6.
- **December 2021**
  Publicatie definitief NRD.
- **Voorjaar 2021 - heden**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **December 2021**
  Keuze voorkeursalternatief door minister van EZK, met betrekken bestuurlijke regio (overheden) en in afstemming met minister van BZK.

Procedurefase: Formele besluiten
- **Februari 2023**
  Naar verwachting terinzagelegging ontwerp-projectbesluit en ontwerp-uitvoeringsbesluiten.
- **Medio 2023**
  Vaststelling definitieve projectbesluit en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase
- **Medio 2024**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase

- **2024 - 2029**
  Start realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

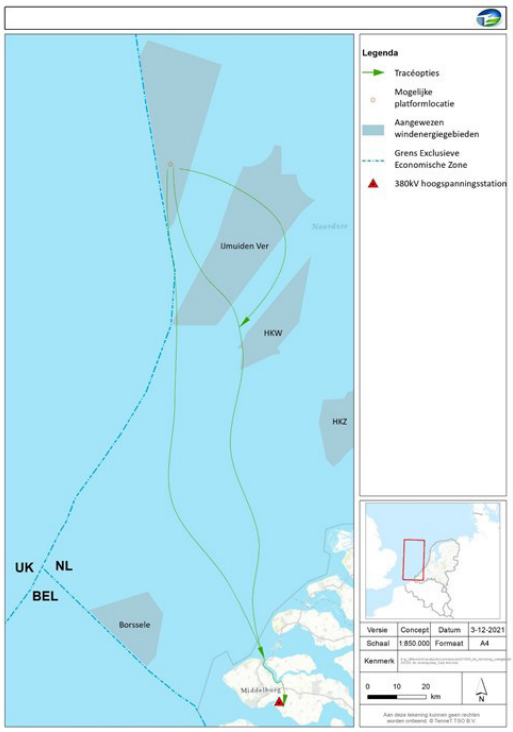
- **Maart 2021 - heden**
  Betrekken belanghebbenden door EZK en TenneT:
  - (kennismakings)gesprekken met belanghebbenden
  - werksessies met experts en belanghebbenden
  - één-op-één overleggen en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - regio-overleggen met regionale overheden en Havenbedrijf Rotterdam
  - inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - Nederwiek 1

14 januari 2022

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en TenneT TSO B.V. (TenneT) willen een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van het windenergiegebied 1 in de Noordzee naar het Sloegebied in de gemeente Borsele. Met dit project wordt de tweede 2 gigawatt (GW)-verbinding aangesloten in Borsele. De windturbines in het windenergiegebied worden direct aangesloten op een platform in het windenergiegebied. Het platform wordt met 525 kilovolt (kV)-gelijkstroomkabels aangesloten op een converterstation op land. In dit converterstation wordt de gelijkstroom omgezet in wisselstroom en wordt de stroom getransformeerd van 525 kV naar 380 kV. Vervolgens gaat de elektriciteit via wisselstroomkabels van het converterstation naar het nieuw te bouwen hoogspanningsstation in het Sloegebied in Borsele. De verbinding maakt het mogelijk om uiterlijk in 2030 2 GW aan duurzame energie naar land te transporten en draagt zodoende bij aan het behalen van de (aangescherpte) klimaatdoelstellingen.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT TSO B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: Net op zee - Nederwiek 1
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: www.netopzee.eu/sloegebied

Kamerbrieven (selectie)
- Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019
- Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018
- Kamerbriefbrief over verkenning aanlanding wind op zee 2030 | 02-12-2021

Betrokken partijen

Omgeving Noordzee:
- Kustwacht Nederland
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Natuur- en Milieufederatie Zeeland
- Loodswezen
- Rijkshavenmeester
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Scheepvaart adviesgroep Noordzee (SAN)
- Stichting LaMer
- Vereniging Natuurmonumenten Zeeland
- Visned

Omgeving Veerse Meer:
- Gemeenten: Middelburg, Noord-Beveland en Veere
- Waterschap: Scheldestromen
- Provincie: Zeeland
- Binnenvaart
- Jachthavens
- Recreatiesector
- Rijkswaterstaat
- Staatsbosbeheer
- Visserij

Landtracé (omgeving tussen het Veerse Meer en het Sloegebied):
- Bedrijven
- Dorpsraden: Nieuwdorp, Lewedorp en 's Heerenhoek
- Gemeenten: Borssele, Middelburg en Goes
- Kabel- en leidingeigenaren
- Natuurmonumenten
- Provincie Zeeland
- Vliegveld Zeeland
- Waterpark Veerse Meer
- Grondeigenaren en-gebruikers
- Waterschap Scheldestromen
- Rijkswaterstaat

Omgeving nieuwe converterstation:
- Bedrijven
- Gemeente Borsele
- Dorpsraden: Nieuwdorp, 's Heerenhoek en Borssele
- Waterschap Scheldestromen
- Grondeigenaren en -gebruikers
- Kabel- en leidingeigenaren
- Omwonenden

Proces

Zie Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling (RCR).

Voorfase
- **Januari 2022**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **14 januari 2022**
  Voornemen en participatievoorstel ter inzage gelegd.
- **September 2022**
  Naar verwachting concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage.
- **4e kwartaal 2022**
  Naar verwachting publicatie definitief NRD en naar verwachting keuze voorkeursalternatief door minister van EZK, met betrekken bestuurlijke regio (overheden) en in afstemming met minister van BZK.
- **1e helft 2023**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Formele besluiten
- **1e kwartaal 2024**
  Naar verwachting terinzagelegging ontwerp-projectbesluit en ontwerp-uitvoeringsbesluiten.
- **3e kwartaal 2024**
  Naar verwachting vaststelling definitieve projectbesluit en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase
- **3e kwartaal 2025**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase
- **2024 - 2029**
  Start realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

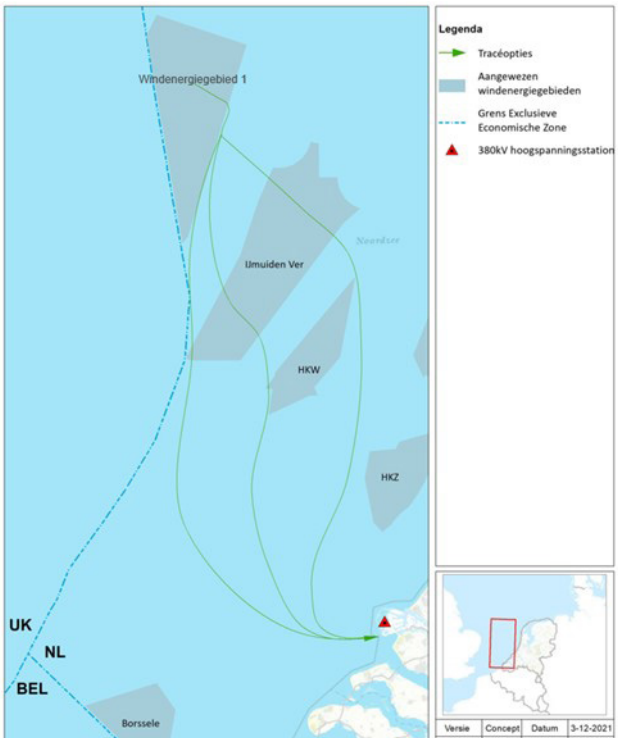
- **Voorbereidende fase eind 2021 - heden**
  Betrekken belanghebbenden door EZK en TenneT:
  - één-op-één overleggen en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - regio-overleggen met regionale overheden
  - inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Net op zee - Nederwiek 2

31 december 2021

TenneT TSO B.V. wil een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van windenergiegebied 1 in de Noordzee naar het landelijk hoogspanningsnet op de Maasvlakte. Met dit project wordt de derde 2 gigawatt (GW)-verbinding aangesloten op de Maasvlakte. De windturbines in het windenergiegebied worden aangesloten op een platform in het windenergiegebied. Het platform wordt met 525 kilovolt (kV)-gelijkstroomkabels aangesloten op een converterstation op land. In dit converterstation wordt de gelijkstroom omgezet in wisselstroom en wordt de stroom getransformeerd van 525 kV naar 380 kV. Vervolgens gaat de elektriciteit via wisselstroomkabels van het converterstation naar het nieuw te bouwen hoogspanningsstation Amaliahaven op de Maasvlakte. De verbinding maakt het mogelijk om uiterlijk in 2030 2 GW aan duurzame energie naar land te transporteren en draagt zodoende bij aan het behalen van de (aangescherpte) klimaatdoelstellingen.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT TSO B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: Net op zee – Nederwiek 2
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: www.netopzee.eu/maasvlakte

Kamerbrieven (selectie)
- Kamerbrief over de voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 05-04-2019
- Kamerbrief Routekaart windenergie op zee 2030 | 27-03-2018
- Kamerbrief over verkenning aanlanding wind op zee 2030 | 02-12-2021

Betrokken partijen

Overheden/bevoegde gezagen:
- Gemeenten: Rotterdam en Westvoorne
- Waterschap: Hollandse Delta
- Provincie: Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- ProRail regio Randstad-Zuid
- Commissie voor de milieueffectrapportage
- Inspectie Leefomgeving en Transport
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Natuurorganisaties/-beheerders:
- KNNV Vereniging voor veldbiologie afdeling Voorne
- Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
- Natuurmonumenten Zuid-Holland
- Stichting De Noordzee
- Stichting Natuur en Milieu
- Stichting het Zuid-Hollands Landschap
- Vogelbescherming Nederland

Offshore:
- Dienst der Hydrografie
- Kustwacht
- KVNR (Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders)
- Stichting LaMer
- Loodswezen
- (Rijks)havenmeester
- Scheepvaart adviesgroep Noordzee (SAN)

Bedrijven/organisaties Maasvlakte:
- Beheerorganisatie Slufter
- Container Exchange Route
- Deltalinqs
- Eneco
- Gezamenlijke Brandweer
- H2-Fifty
- Havenbedrijf Rotterdam (HbR)
- Hutchison Ports ECT Euromax
- Shell
- Uniper Benelux
- Vattenfall

Kabels, leidingen & platforms:
- Alcatel Submarine Networks Ltd
- Aramis-project
- BBL Company VOF
- British Telecommunications Plc / BT Nederland N.V.
- BritNed
- Dana Petroleum Netherlands B.V.
- Evides
- Gasunie
- HyTransport
- KPN/KPNQwest
- NOGEPA (Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie)
- Noordgastransport BV/Nogat BV
- Pelagian
- Stedin
- Wintershall Noordzee B.V.

Visserijsector:
- VisNed
- Vissersbond

Recreatie:
- Kitesurf Vereniging Nederland

Bewoners:
- Vereniging Verontruste Burgers van Voorne

Proces

Zie Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling (RCR).

Voorfase
- **Januari 2022**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **14 januari 2022**
  Voornemen en participatievoorstel ter inzage gelegd.
- **September 2022**
  Naar verwachting concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage.
- **4e kwartaal 2022**
  Naar verwachting publicatie definitief NRD en naar verwachting keuze voorkeursalternatief door minister van EZK, met betrekken bestuurlijke regio (overheden) en in afstemming met minister van BZK.
- **Eerste helft 2023**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Formele besluiten
- **1e kwartaal 2024**
  Naar verwachting terinzagelegging ontwerp-projectbesluit en ontwerp-uitvoeringsbesluiten.

- **3e kwartaal 2024**
  Naar verwachting vaststelling definitieve projectbesluit en uitvoeringsbesluiten.

Beroepsfase
- **3e kwartaal 2025**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State als beroepen zijn ingediend.

Realisatiefase
- **2025 - 2030**
  Start realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Voorbereidende fase eind 2021**
  Betrekken belanghebbenden door EZK en TenneT:
  - één-op-één overleggen, presentaties en persoonlijk contact met belanghebbenden
  - regio-overleggen met regionale overheden en Havenbedrijf Rotterdam
  - inzet van communicatiemiddelen zoals (digitale) nieuwsbrieven, website, persberichten en advertenties.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Programma aansluiting wind op zee (PAWOZ) - Eemshaven

1 april 2022

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat wil door middel van het programma aansluiting wind op zee – Eemshaven (PAWOZ – Eemshaven) gevolgd door een projectprocedure 4,7 gigawatt (GW) elektronen via elektriciteitskabels in de Eemshaven aansluiten rond 2031. De 4,7 GW komt van de windgebieden Ten noorden van de Waddeneilanden (0,7 GW) en Doordewind (4,0 GW). Hierbij wordt ook onderzocht wat de capaciteit van de routes is voor het transport van energie na 2031, wanneer naast elektriciteit ook waterstof als energiedrager in beeld is. De eerdere RCR-procedure voor de aanlanding van het windgebied Ten noorden van de Waddeneilanden gaat hiermee op in het nieuwe programma. Alle opgedane kennis uit de eerdere procedure en de ingebrachte zienswijzen worden meegenomen in het nieuwe programma.

Royal HaskoningDHV heeft in de zomer van 2021 een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke routes voor kabelverbindingen door de Waddenzee (Innovatie Doorkruising Waddengebied). Uit dit onderzoek zijn 7 routes gedestilleerd. Dit wordt uitgebreid met een 8e route, de 'Oude Westereems route'. Deze route volgt de natuurlijke geul (die ook als vaargeul wordt gebruikt) ten westen van de kunstmatige vaargeul door de Eems. Deze 8 routes vormen de basis van het programma en zijn weergegeven op onderstaande kaart.
Eind maart is het programma van start gegaan met een live bijeenkomst waar ongeveer 100 direct betrokkenen aanwezig waren. Dit wordt gevolgd door de publicatie van de startnotitie en het participatieplan in het 2e kwartaal. Eind 3e kwartaal zal de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gaan.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Programma
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
Bureau Energieprojecten:
- *Programma aansluiting wind op zee (PAWOZ) - Eemshaven*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief over verkenning aanlanding wind op zee 2030 | 02-12-2021*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Het Hogeland en Schiermonnikoog, Ameland en Noardeast-Fryslân
- Waterschappen: Noorderzijlvest en Wetterskip Fryslân
- Provincies: Groningen en Fryslân
- Rijkswaterstaat Noord-Nederland
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK)

Belanghebbenden
- Bewoners van betrokken gemeenten
- TenneT
- Gasunie
- Beheerders van natuurgebieden
- Grondeigenaren
- Groningen Seaport
- Belangenverenigingen zoals Omgevingsberaad Waddengebied en LTO Noord
- Wasserstraßen- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes (WSV) en de Duitse autoriteiten voor het Eems-Dollard Verdrag-gebied

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **2 december 2021**
  Aankondiging programma door staatssecretaris Klimaat en Energie.

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **28 maart 2022**
  Startbijeenkomst programma aansluiting wind op zee - Eemshaven

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht Hoogspanning

380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Ens	54
Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV	56
Beter Benutten Bestaande 380 kV	59
Interconnector NeuConnect	61
Netversterking westelijk Friesland	63
Zuid-West 380 kV West (Borssele-Rilland)	65
Zuid-West 380 kV Oost (Rilland-Tilburg)	67
Hoogspanningsstation Tilburg	69

380 kV-hoogspannings-verbinding Diemen-Ens

31 december 2021

Verwacht wordt dat het elektriciteitstransport en het elektriciteitsverbruik in Nederland, als gevolg van de energietransitie, de komende jaren sterk gaat stijgen. Netbeheerder TenneT heeft berekend dat er omstreeks 2030 een extra hoogspanningsverbinding van 380 kilovolt (kV) tussen Diemen en Ens nodig is. Het ministerie van EZK heeft samen met TenneT, provincies en gemeenten een regionale werkgroep ingericht om – conform de toekomstige Omgevingswet – gezamenlijk toe te werken naar een ruimtelijk besluit inzake de inpassing van de nieuwe hoogspanningsverbinding. In 2022 wordt hiermee gestart. Het voorkeurstracé wordt naar verwachting in 2024 vastgesteld. De ingebruikname van de lijn wordt voorzien omstreeks 2032.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT TSO B.V.
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie

- - Bureau Energieprojecten: *Beter Benutten Bestaande 380 kV Diemen – Lelystad*

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Diemen, Gooise Meren, Almere, Zeewolde, Lelystad, Dronten en Noordoostpolder
- Provincies: Flevoland en Noord-Holland

Belanghebbenden

- Omwonenden
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties
- Landbouworganisaties en boeren
- Bedrijven
- Waterschap

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase

- **2021**
  Melding initiatief bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
- **2022**
  Formele melding.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

- **2022**
  Voornemen en participatieplan worden medio 2022 ter inzage gelegd.
- **2022**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd.
- **2023**
  Publicatie definitief NRD.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV

31 december 2021

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een nieuwe hoogspanningsverbinding van 380 kilovolt (kV) aanleggen tussen station Eemshaven Oudeschip en station Vierverlaten (EOS-VVL). TenneT gaat de huidige masten vervangen door masten met een compacter magneetveld.
De nieuwe verbinding vervangt de bestaande 220 kV-verbinding tussen Eemshaven en Vierverlaten en de 110 kV-verbinding tussen Brillerij en Vierverlaten.
Door verbeteringen van het voorgenomen tracé, dat ongeveer het oude 220kV-tracé volgt, wordt de nieuwe verbinding 10 kilometer korter.

Bron: Kennisgeving 3e voorbereidingsbesluit, juli 2014

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV*
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *Eemshaven-Vierverlaten 380 kV*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief over 380 kV hoogspanningsverbinding Eemshaven-Vierverlaten | 03-04-2017*
- *Kamerbrief over de 380 kV hoogspanningsverbinding Eemshaven-Vierverlaten | 24-02-2017*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Delfzijl, Groningen, Het Hogeland, Loppersum en Westerkwartier
- Waterschap: Waterschap Noorderzijlvest
- Provincie: Groningen
- Omgevingsdienst Groningen

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten en dorpsverenigingen
- Grondeigenaren
- Groningen Seaports
- Natuur- en milieuorganisaties
- ProRail

Initiatiefnemer
- TenneT TSO B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **25 augustus 2009**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd, over het gebied tussen de Eemshaven en Diemen. Aantal ontvangen zienswijzen: 299, waarvan 146 uniek.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **13 juli 2012**
  Eerste voorbereidingsbesluit ter inzage gelegd. Tijdelijke ruimtelijke reservering voor project, inmiddels in omvang teruggebracht van de Eemshaven tot Ens.
- **2013 - 2014**
  Verdere voorbereidingsbesluiten. Projectomvang in 2014 teruggebracht van de Eemshaven tot aan Vierverlaten.
- **2015**
  Voorontwerp inpassingsplan besproken met provincie en gemeenten. Verzoek van provincie en gemeenten om onderzoek naar ondergrondse aanleg van de verbinding.
- **2016**
  Onderzoek naar ondergrondse alternatieven voor aanleg van de verbinding.
- **21 december 2016**
  Besluit minister van Economische Zaken (EZ) over voorkeursalternatief. Keuze bovengronds voorkeursalternatief gemeld aan Tweede Kamer.

Procedurefase: Formele besluiten
- **23 juni 2017 - 3 augustus 2017 (fase 1)**
  Ontwerp-inpassingsplan, milieueffectrapportage (m.e.r.) en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 35.
- **18 augustus 2017 - 28 september 2017 (fase 2)**
  Ontwerpbesluit wet Natuurbescherming ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 0.
- **December 2017**
  Inpassingsplan definitief.
- **12 januari 2018 - 23 februari 2018 (fase 1 & fase 2)**
  De beroepsprocedure tegen het Rijksinpassingsplan liep van 21 januari 2018 tot 23 maart 2018. Aantal ingediende beroepen: 7.

Fase 3
- **14 december 2018 - 24 maart 2019**
  Ontwerpbesluit gedeeltelijke intrekking omgevingsvergunning gemeente Eemsmond ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 0.
- **22 maart 2019 - 3 mei 2019 (fase 3)**
  Besluit gedeeltelijke intrekking omgevingsvergunning gemeente Eemsmond ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.

Beroepsfase
- **2017 - 2019**
  Zitting Raad van State op 11 juli 2019.
- **27 maart 2020 - 8 mei 2020**
  Wijzigingsbesluit inpassingsplan i.v.m. aangepast Landschapsplan ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 0.
  Op woensdag 24 juni 2020 is de definitieve uitspraak ontvangen van de ABRvS. Het Rijksinpassingsplan en daarmee alle vergunningen zijn hiermee onherroepelijk geworden.

Op 9 oktober 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) tussenuitspraak gedaan. Het Rijksinpassingsplan en alle uitvoeringsbesluiten zijn hierbij als zodanig overeind gebleven. Op alle belangrijke onderwerpen en keuzes, met name ten aanzien van natuur en ondergronds, heeft de ABRvS de lijn van de ministers en TenneT gevolgd.

Er lag één punt waarop verbetering nodig was en dat betreft het landschapsplan. Het Landschapsplan liet in het midden welke maatregelen ten minste getroffen moesten worden om de vereiste landschappelijke inpassing te bewerkstelligen. Volgens de ABRvS moet het Landschapsplan voldoende handvatten bieden voor de beantwoording van de vraag of de door de ministers noodzakelijk geachte landschappelijke inpassing binnen 5 jaar na de aanleg is gerealiseerd.

De opdracht aan verweerders was om het besluit tot vaststelling van het inpassingsplan te wijzigen, door een nieuw landschapsplan vast te stellen. Dat moest binnen 26 weken gebeuren, zonder eerst een ontwerp ter visie te leggen (afd. 3.4 hoeft niet te worden toegepast).

Realisatiefase

- **2020 - 2023**
  Bouw nieuwe en afbreken oude verbinding.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

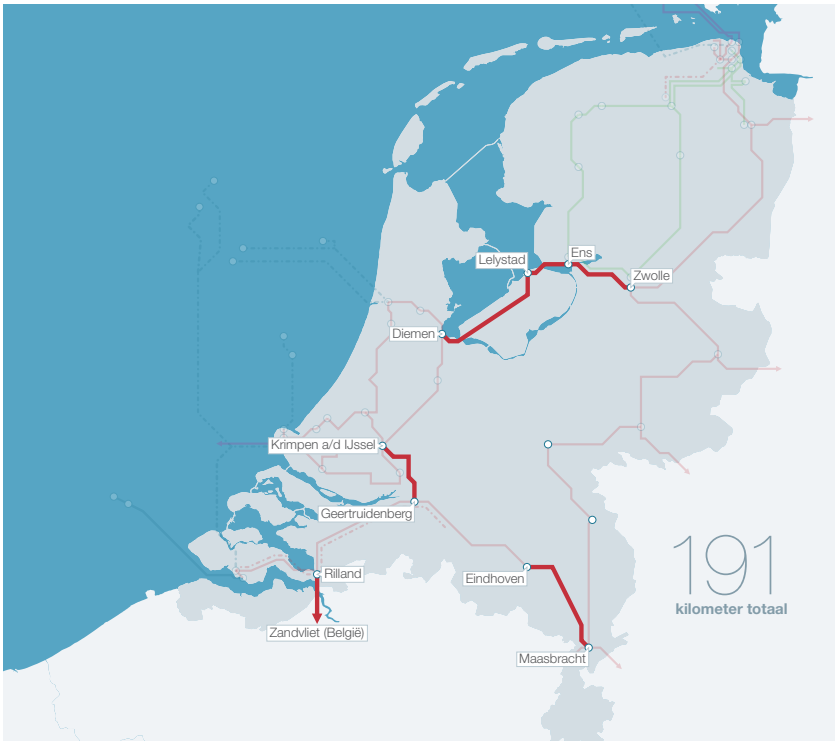
- **Begin 2008**
  Start overleg met betrokken provincies. Vanaf 2009 regulier overleg met alle betrokken overheden.
- **September 2009**
  7 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 376.
- **November 2012**
  6 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 433.
- **Juli 2017**
  2 inloopavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden in het kader van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten. Aantal bezoekers: 65.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Beter Benutten Bestaande 380 kV

1 januari 2022

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil de transportcapaciteit van een aantal bestaande 380 kilovolt (kV)-hoogspanningsverbindingen vergroten. Pieken in energiebehoefte en wisselende energieproductie, vooral door het opwekken van duurzame energie, kunnen hiermee worden opgevangen. De bestaande hoogspanningsmasten worden versterkt, de geleiders vervangen en geschikt gemaakt voor een hogere transportcapaciteit. Door nieuwe technieken en materialen is het magnetische veld kleiner en maken de verbindingen minder geluid. Het gaat om de 380 kV-hoogspanningsverbindingen tussen Lelystad-Ens, Diemen-Lelystad, Krimpen aan den IJssel-Geertruidenberg, Maasbracht-Eindhoven en Ens-Zwolle.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Voorbereidingsfase, Procedurefase en Realisatiefase
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Lelystad-Ens 380 kV*
- Bureau Energieprojecten: *Diemen-Lelystad 380 kV*
- Bureau Energieprojecten: *Krimpen aan den IJssel-Geertruidenberg*
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *www.tennet.eu*

Betrokken partijen

Overheden betrokken bij deeltraject Diemen-Lelystad 380 kV
- Gemeenten: Lelystad, Almere, Gooise Meren en Diemen
- Overheden betrokken bij deeltraject Lelystad-Ens 380 kV
- Gemeenten: Lelystad, Dronten en Noordoostpolder

Overheden betrokken bij deeltraject Krimpen aan den IJssel-Geertruidenberg
- Gemeenten: Krimpen aan den IJssel, Alblasserdam, Altena, Dordrecht, Geertruidenberg, Krimpenerwaard, Molenlanden en Sliedrecht

Overheden betrokken bij deeltraject Maasbracht-Eindhoven
- Gemeenten: Maasgouw, Leudal, Nederweert, Asten, Someren, Helmond, Geldrop-Mierlo, Nuenen en Eindhoven

Overheden betrokken bij deeltraject Ens-Zwolle
- Gemeenten: Noordoostpolder, Kampen, Zwartewaterland en Zwolle

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren en -gebruikers (waaronder Staatsbosbeheer)
- Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO)
- Natuurorganisaties

Initiatiefnemer
- TenneT TSO B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen traject
- **2019**
  Publicatie voornemen traject Lelystad-Ens.
- **2020**
  Publicatie voornemen traject Diemen-Lelystad.
- **2021**
  Publicatie voornemen traject Krimpen aan den IJssel-Geertruidenberg.
- **2022**
  Publicatie voornemen traject Maasbracht-Eindhoven.
- **2022**
  Publicatie voornemen traject Ens-Zwolle.

Procedurefase: Formele besluiten
- **2019**
  Besluiten traject Lelystad-Ens ter inzage gelegd.
- **2021**
  Besluiten traject Diemen-Lelystad ter inzage gelegd.
- **2022**
  Besluiten traject Krimpen aan den IJssel-Geertruidenberg ter inzage gelegd.
- **2022**
  Besluiten traject Maasbracht-Eindhoven ter inzage gelegd.
- **2022 - 2023**
  Naar verwachting besluiten traject Ens-Zwolle ter inzage gelegd.

Realisatiefase
- **2019 - 2020**
  Ingebruikname traject Lelystad-Ens.
- **2021 - 2022**
  Naar verwachting ingebruikname traject Diemen-Lelystad.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Interconnector NeuConnect

31 december 2021

Interconnector NeuConnect heeft als doel een hoogspanningsverbinding aan te leggen tussen de elektriciteitsnetwerken van Groot-Brittannië en Duitsland. Deze hoogspanningsverbinding wordt ontwikkeld door NeuConnect Great Britain Limited (NCGBL).

De beoogde kabelroute in Groot-Brittannië loopt via de Isle of Grain, Medway en in Duitsland via Fedderwarden, Wilhelmshaven. De geschatte lengte van de verbinding is in totaal 706 kilometer tussen de 2 converterstations. Ongeveer 265 kilometer van deze verbinding loopt door de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (EEZ) op de Noordzee. De voorgenomen NeuConnect kabelroute bevindt zich geheel buiten Nederlands ingedeeld gebied en de 12 nautische mijlszone en doorkruist enkel de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (EEZ). Er worden 2 hoogspanningskabels in de zeebodem ingegraven en gedurende langere tijd gebruikt voor het transport van elektriciteit. Het voorkeurstraject gaat over een lengte van 78 kilometer door het Friese Front, dat is aangewezen als Natura 2000-gebied vanwege het belang voor de zeekoet.

Het doel van het project is de aanleg en exploitatie van een hoogspanningskabel in de Nederlandse Exclusieve Economische Zone van de Noordzee. Met het creëren van een geïntegreerde energiemarkt binnen Europa streeft de Europese Commissie haar doelen na om betaalbare energie te garanderen, het energiesysteem te verduurzamen en de energievoorziening binnen Europa veilig te stellen. De interconnector NeuConnect past binnen deze ambitie door via een hoogspanningskabel 2 van de grootste energiemarkten in Europa met elkaar te verbinden. De toegang tot duurzame elektriciteitsopwekking en de betrouwbaarheid van de energievoorziening wordt hiermee vergroot.

Het project heeft de PCI-status gekregen en is daarmee van rechtswege een RCR. De procedure is gestart bij het ministerie IenW en is overgedragen aan het ministerie van EZK tot het de PCI-status kreeg.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)/PCI
Fase:	Realisatiefase
Initiatiefnemer:	NeuConnect Great Britain Limited (NCGBL). Dit is een consortium van Meridiam SAS, Allianz Capital Partners, Kansai Electric Power Company en Greenage Power.
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Interconnector NeuConnect*
- *Projectwebsite*

Betrokken partijen
Voor NeuConnect is de PCI-status pas toegekend circa 1 jaar na het vaststellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en tijdens de laatste fase van het opstellen van de vergunningaanvraag en MER. Daarom is tijdens het opstellen van het ontwerp voor inspraak van het publiek al met een groot aantal belanghebbenden gesproken over het initiatief en de onderzoeksvragen in het MER.
De locatie is afgestemd met de diverse betrokken overheden, kustwacht, windparken voor de kust waaronder Gemini, Vogelbescherming, watersportfederatie en Visserij.

Overheden
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Defensie (Luchtmacht en Marine)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- Rijkswaterstaat (RWS)
- Kustwacht
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Commissie m.e.r.

Belanghebbenden
- Nederlandse Visserij federatieorganisaties Visserij (De Nederlandse Vissersbond, VisNed en Danish Fishing Association)
- Ontwikkelaars van het windmolenparken (waaronder het Gemini Offshore Windpark)
- Vogelbescherming
- Watersportverbond
- Eigenaren kabels en leidingen/platforms
- Licentiehouders van exploratieblokken

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
Het project is gestart bij ministerie van IenW, maar kreeg van de Europese Commissie de status van Project of Common. Het is bij wet bepaald dat dit type projecten wordt gecoördineerd door EZK.
- **11 maart 2019**
  Publicatie Kennisgeving Voornemen Waterwet door IenW.
- **16 december 2020**
  Publicatie Notitie Reikwijdte en Detail door Rijkswaterstaat.
- **22 februari 2021**
  Publicatie van aanvaarding van het project als RCR-project.
- **2 juli 2021 - 12 augustus 2021**
  Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 1. Deze zienswijze geeft geen aanleiding om de watervergunning aan te passen.
- **30 september 2021**
  De commissie voor de milieueffectrapportage meldt dat ze akkoord is met de MER en verstuurt haar positieve eindconceptadvies.
- **5 november 2021**
  Definitief besluit ter inzage gelegd. Aantal ontvangen beroepen: 0.

Toelichting
- De NeuConnect interconnector vergroot het aanbod in energievoorziening in Groot-Brittannië en Duitsland, en zorgt daarmee voor meer zekerheid en flexibiliteit in elk van de markten.
- Het project draagt bij aan het creëren van een veerkrachtige en betaalbare energievoorziening en aan de groei van duurzame energievoorziening binnen Europa. Aangezien Nederland ook verbonden is aan het Duitse en Engelse net levert het indirect een bijdrage aan de stabiliteit van het Nederlandse net.

Omgeving
Vanaf de aanvang van een project staat EZK samen met de NeuConnect in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

De voorgenomen NeuConnect kabelroute bevindt zich geheel buiten Nederlands gebied en doorkruist enkel de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (EEZ). De interconnector is tijdens aanleg en in gebruik niet vanaf de kust zichtbaar. Daarom is ervoor gekozen geen informatiebijeenkomst te organiseren.

De betrokken partijen zijn bezocht en er is telefonisch en per e-mail contact geweest.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

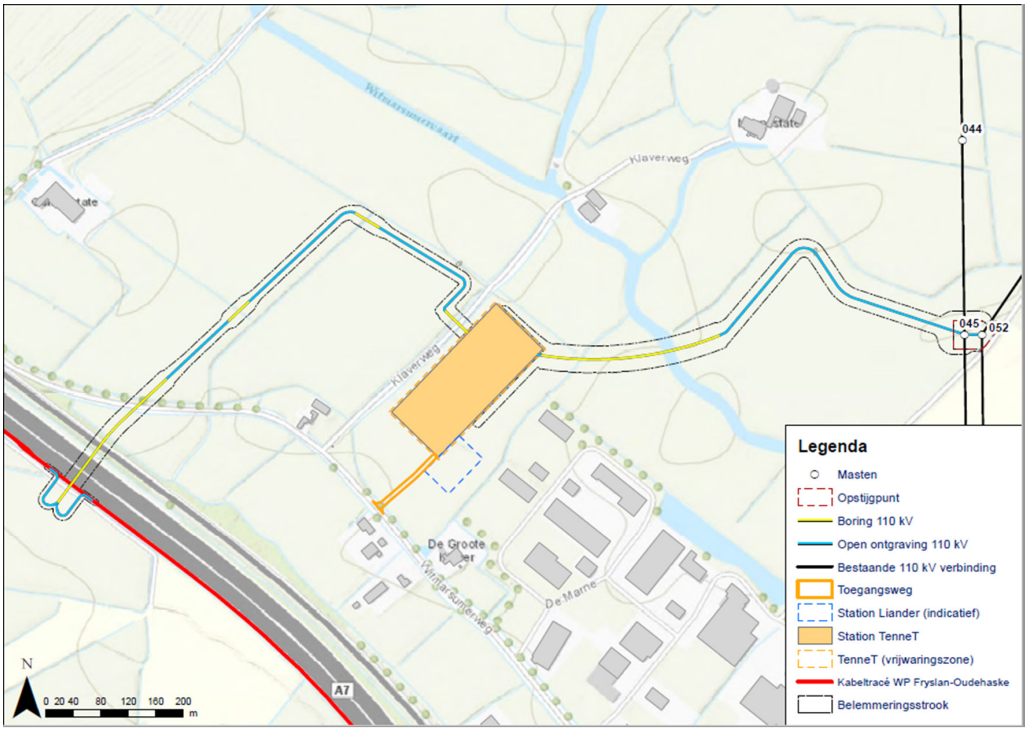
Netversterking westelijk Friesland

31 december 2021

TenneT TSO B.V., de landelijke beheerder van het hoogspanningsnet, wil het hoogspanningsnetwerk rond Marnezijl (Bolsward) versterken. Hiermee kan TenneT het toekomstige windpark in het IJsselmeer (Windpark Fryslân) aansluiten op het hoogspanningsnetwerk. De versterking van het netwerk bestaat uit twee fasen.

1e fase: Netversterking Marnezijl-Oudehaske
- nieuwe ondergrondse kabelverbinding van 110 kilovolt (kV) tussen de hoogspanningsstations in Marnezijl en Oudehaske
- uitbreiding van het station in Oudehaske
- technische aanpassingen van enkele andere stations in het 110 kV-ringnet boven Marnezijl

2e fase: Netversterking westelijk Friesland
- nieuw station bij Marnezijl (Bolsward)
- aansluiting op de kabel van fase 1 en het bestaande ringnet

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Realisatiefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Netversterking Westelijk Friesland*
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: *Netversterking regio Fryslân voor duurzame energie*

Kamerbrieven (selectie)
- *Besluit van de Minister van Economische Zaken tot toepassing van de Rijkscoördinatieregeling ten behoeve van het project Netversterking Marnezijl | 23-12-2016*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeente: Súdwest Fryslân
- Waterschap: Wetterskip Fryslân
- Provincie Fryslân
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeente/dorpen
- Grondeigenaren
- N.V. Nederlandse Gasunie
- ProRail B.V.

Initiatiefnemers
- TenneT TSO B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **24 juli 2017**
  Publicatie besluit RCR in Staatscourant, met aanvullend besluit op 30 augustus 2017.

Procedurefase: Formele besluiten
- **Formele besluiten tweede fase project netversterking**
- **21 augustus 2020 – 2 oktober 2020**
  Ontwerp-inpassingsplan, besluit over milieueffectrapport en ontwerpbesluiten (vergunningen) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 7.
- **14 oktober 2020**
  Commissie MER brengt een (positief) advies uit over de milieueffectrapportage.
- **5 februari 2021 - 19 maart 2021**
  Vastgesteld inpassingsplan en overige definitieve besluiten ter inzage gelegd.

Beroepsfase
- **2022**
  Naar verwachting uitspraak Raad van State afhandeling ingediende beroepen

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanwege het coronavirus (COVID-19) konden fysieke inloopbijeenkomsten niet plaatsvinden. Daarom is de mogelijkheid geboden om binnen de gehele periode van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten in een persoonlijk telefonisch gesprek vragen te beantwoorden. Medewerkers van het ministerie van EZK en TenneT beantwoordden de vragen.

Vanaf de aanvang van een project staan EZK en initiatiefnemer TenneT in contact met betrokken partijen en individuele belanghebbenden. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

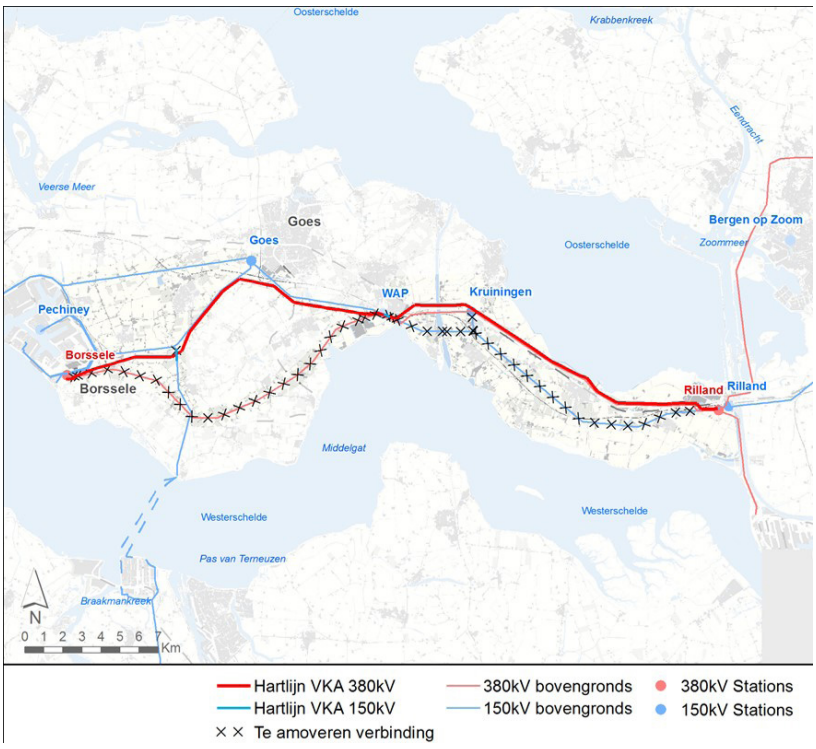
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Zuid-West 380 kV West (Borssele-Rilland)

31 december 2021

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een nieuwe hoogspanningsverbinding van 380 kilovolt (kV) aanleggen van Borssele naar Tilburg. In april 2014 is dit project gesplitst in een westelijk deel (Borssele-Rilland) en een oostelijk deel (Rilland-Tilburg). De verbinding is nodig omdat het huidige net in Zeeland maximaal is belast. Hierdoor:

- voldoet TenneT niet aan de eisen die gesteld zijn in de Elektriciteitswet van 1998 - dit geeft risico's bij het transport van elektriciteit bij onderhoud;
- kunnen zonder de nieuwe verbinding problemen ontstaan met de elektriciteitsvoorziening in Nederland;
- is er momenteel onvoldoende capaciteit voor het aansluiten van nieuwe energieleveranciers, zoals exploitanten van windparken op zee.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Betrokken ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
Fase:	Realisatiefase

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Borsele, Kapelle en Reimerswaal
- Provincie: Zeeland
- Waterschap: Scheldestromen
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten, deels georganiseerd in actie- en bewonerscomités en dorpsraden
- Bedrijven
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties
- Landbouworganisaties
- ProRail

Initiatiefnemers
- TenneT TSO B.V.

Informatie
- Bureau Energieprojecten: Zuid-West 380 kV West (Borssele-Rilland)
- Projectsite initiatiefnemer TenneT TSO B.V.: Zuid-West 380 kV West

Kamerbrieven (selectie)
- Kamerbrief over hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV West | 11-04-2016
- Kamerbrief Mogelijkheden van ondergrondse aanleg bij de nieuwe hoogspanningsverbindingen | 02-12-2015
- Kamerbrief over voortgang 380 kV project Zuid West - Oost | 26-10-2015
- Brief van minister Kamp (EZ) aan de Tweede Kamer over de tracékeuze van de 380 kV hoogspanningsverbinding in West-Brabant | 03-02-2015

Proces

Zie Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **22 mei 2009**
  Startnotitie ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 76, waarvan 66 uniek.
- **Start opstellen milieueffectrapportage.**

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Augustus 2011**
  Keuze voorkeursalternatief door de minister van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (IenM).

Procedurefase: Formele besluiten
- **April 2014**
  Splitsing van het project in een westelijk en een oostelijk deel.
- **18 oktober 2016**
  Vaststelling inpassingsplan, samen met 12 uitvoeringsbesluiten, door minister EZ en ministerie IenM. Aantal ingediende beroepen: 37.
- **3 november 2017**
  Vastelling 3 uitvoeringsbesluiten fase 2. Aantal ingediende beroepen: 0.
- **30 oktober 2018 - 12 december 2018**
  Wijzigingsbesluit inpassingsplan ter inzage gelegd, met de gewijzigde onderdelen van het inpassingsplan.
  Aantal ingediende beroepen: 0. De besluiten zijn onherroepelijk geworden.
- **Augustus 2019 - juli 2021**
  Ontwerpbesluiten fase 4 ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 3. De beroepen zijn niet-ontvankelijk en/of ongegrond verklaard.

Beroepsfase
- **8 augustus 2018**
  Uitspraak Raad van State over ingediende beroepen tegen het inpassingsplan en de daarbij behorende besluiten.
- **7 juli 2021**
  Uitspraak Raad van State over ingediende beroepen tegen de besluiten van fase 4. De beroepen zijn niet-ontvankelijk en/of ongegrond verklaard.

- **Realisatiefase**
- **2018 - 2022**
  Realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

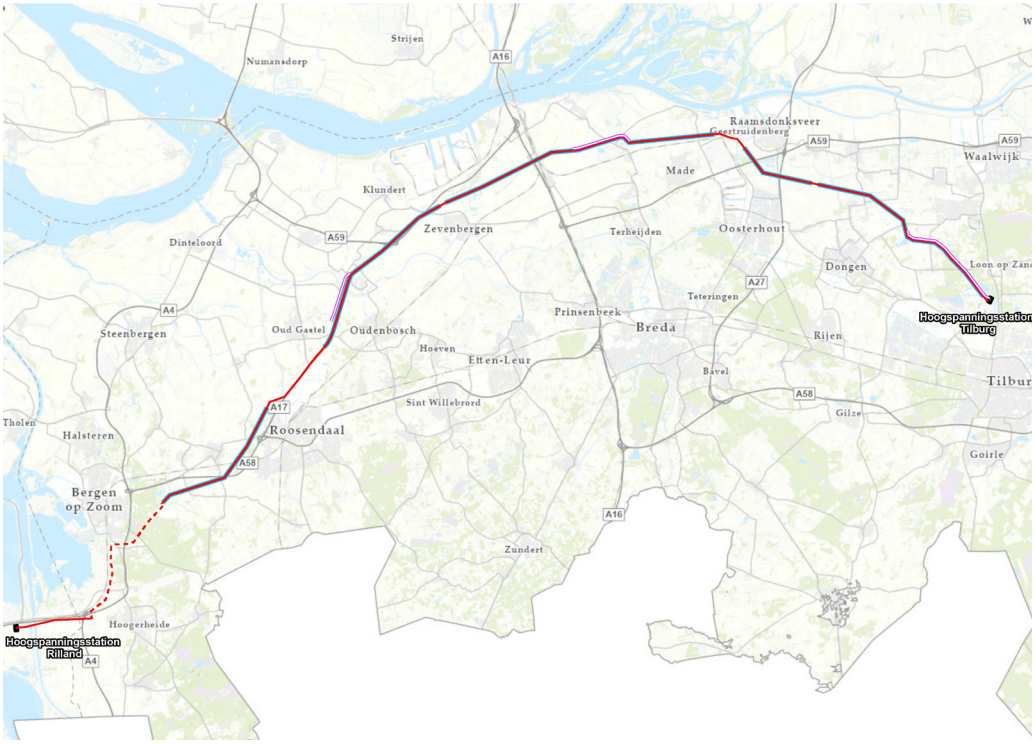
- **Mei 2009**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 75.
- **Oktober 2009**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over het concept-tracé. Aantal bezoekers: 375.
- **April 2011**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de voortgang. Aantal bezoekers: 140.
- **Juni 2012 - augustus 2013**
  4 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de voortgangsbesluiten.
  Aantal bezoekers: 305.
- **Januari 2014**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de situatie bij Krabbendijke. Aantal bezoekers: 80.
- **Juli 2014**
  2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over het derde voorbereidingsbesluit.
  Aantal bezoekers: 195.
- **Maart 2015**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de situatie bij Krabbendijke. Aantal bezoekers: 94.
- **Maart 2016**
  2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de ontwerpbesluiten. Aantal bezoekers: 135.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Zuid-West 380 kV Oost (Rilland-Tilburg)

28 februari 2022

TenneT wil een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding aanleggen van Rilland naar een nieuw te bouwen hoogspanningsstation ten noorden van Tilburg. Dit voorkomt toekomstige knelpunten in het hoogspanningsnetwerk in West-Brabant. Daarnaast kan zo de duurzame energie van windparken voor de kust van Zeeland worden afgevoerd naar het landelijke net.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Zuid-West 380 kV Oost*
- Projectsite TenneT: *www.zuid-west380kv.nl/oost/*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief toepassen rijkscoördinatieregeling op onderdelen hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV | 14-01-2021*
- *Kamerbrief over uitwerking voorgenomen tracé voor hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV Oost | 24-09-2019*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Woensdrecht, Bergen op Zoom, Steenbergen, Roosendaal, Halderberge, Moerdijk, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Dongen, Loon op Zand, Waalwijk, Tilburg en Reimerswaal
- Waterschappen: Brabantse Delta, De Dommel en Scheldestromen
- Provincies: Noord-Brabant, Zeeland

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **22 mei 2009**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 76, waarvan 66 uniek.
- Start opstellen milieueffectrapportage (m.e.r.).

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Augustus 2011**
  Uitspraak minister van Economische Zaken (EZ) over voorkeur noordelijke tracé tussen Roosendaal/Borchwerf en Tilburg.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **2012 - 2014**
  Voorbereidingsbesluiten over gebied voorkeursalternatief.
- **Augustus 2014**
  Wijziging door minister EZ van eerdere voorkeurstracé naar zuidelijke alternatief tussen Roosendaal/Borchwerf en Tilburg.
- **December 2015**
  Besluit van minister EZ, op basis van advies van Deltares, tot actualiseren tracédocument, m.e.r. en voorkeursalternatief.
- **Juni 2016**
  Besluit van minister EZ tot vrijgave tracédocument als basis voor m.e.r. en voorkeursalternatief.
- **Juli 2017**
  Bekendmaking door minister EZ van voorgenomen tracé, op basis van unaniem advies betrokken regionale overheden. Bewoners, indieners alternatieve tracés en natuurorganisaties betrokken bij ontwikkelen en uitwerken tracéalternatieven.
- **Augustus 2019**
  Keuze van de minister EZK, in afstemming met ministerie van BZK, voor varianten in 11 uitwerkingsgebieden in voorgenomen tracé, grotendeels op basis van advies van samenwerkende overheden in de regio. Belanghebbenden betrokken bij ontwikkelen en uitwerken varianten.

Procedurefase: Formele besluiten
- **12 oktober 2017**
  Publicatie voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2018**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2019**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2020**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2021**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **17 december 2021**
  Ontwerp-inpassingsplan ter inzage gelegd. 123 zienswijzen
- **Najaar 2022**
  Vaststelling definitief inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten.

Realisatiefase
- **2025**
  Naar verwachting start aanleg.
- **2030**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **2009 - 2018**
  Vele informatieavonden en werkateliers.
- **November 2019**
  Informatieavonden naar aanleiding van tracékeuze minister van EZK. Aantal bezoekers: ongeveer 300.
- **December 2021 - januari 2022**
  Digitale informatieavonden naar aanleiding van de terinzagelegging van het ontwerp-inpassingsplan.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Hoogspanningsstation Tilburg

31 maart 2022

In de regio rond Tilburg ontstaan de komende jaren knelpunten in het 150 kV net door de toename van lokaal opgewekte duurzame energie. TenneT lost dit op door het 150 kV net door middel van een nieuw te bouwen hoogspanningsstation ten noorden van Tilburg te koppelen aan het 380 kV net. Dit hoogspanningsstation vormt tevens de aansluiting van de nieuwe hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV Oost op het landelijke net.

Aanvankelijk maakte hoogspanningsstation Tilburg deel uit van het project Zuid-West 380 kV Oost. In januari 2020 is besloten hier een afzonderlijk project van te maken onder de Rijkscoördinatieregeling. Dit voorkomt dat de bouw van het hoogspanningsstation afhankelijk is van een eventuele vertraging van Zuid-West 380 kV Oost. Dit zou niet wenselijk zijn omdat de te verwachten knelpunten in het 150 kV net al binnen enkele jaren kunnen optreden.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	TenneT
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie

- - Bureau Energieprojecten: *Hoogspanningsstation Tilburg*
- - Projectsite TenneT: *https://www.zuid-west380kv.nl/oost*

Kamerbrieven (selectie)

- *Kamerbrief over uitwerking voorgenomen tracé voor hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV Oost | 24-09-2019*

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Tilburg
- Waterschap: De Dommel
- Provincie: Noord-Brabant

Belanghebbenden

- Omwonenden
- Bedrijven
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Procedurefase: Voorkeursalternatief

- **Juli 2017**
  Bekendmaking door minister van EZ van voorgenomen tracé Zuid-West 380 kV Oost, inclusief locatie hoogspanningsstation Tilburg, op basis van unaniem advies betrokken regionale overheden.
- **Augustus 2019**
  Keuze door minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) voor varianten in voorgenomen tracé Zuid-West 380 kV Oost, inclusief locatie hoogspanningsstation Tilburg.

Procedurefase: Formele besluiten

- **12 oktober 2017**
  Publicatie voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2018**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2019**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2020**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **12 oktober 2021**
  Inwerkingtreding nieuw voorbereidingsbesluit over voorgenomen tracé.
- **16 maart 2022**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.

Realisatiefase

- **2022 - 2023**
  Naar verwachting start aanleg.
- **2025**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **November 2019**
  Informatieavonden naar aanleiding van tracékeuze Zuid-West 380 kV Oost, inclusief locatiekeuze hoogspanningsstation Tilburg. Aantal bezoekers: ongeveer 300.
- **Maart 2022**
  Informatieavond naar aanleiding van terinzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht Wind op land

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer	72
Windplan Blauw	75
Windplan Groen	77
Windpark Zeewolde	79
Windpark Fryslân	82

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark tussen de provinciegrens van Drenthe-Groningen en de Hondsrug. Initiatiefnemers zijn Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V., Raedthuys Windenergie B.V. en Windpark Oostermoer Exploitatie B.V.

Het windpark is in de doorlopen procedure gefaseerd in omvang teruggebracht van 420 megawatt (MW) naar 255 MW, en uiteindelijk naar circa 150 MW. In het definitieve inpassingsplan van september 2016 is het aantal windmolens door de ministers van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (IenM) vastgelegd op 45. Het door de initiatiefnemers van het windpark gekozen type windmolen heeft een vermogen van 3,9 MW, waarmee het totale vermogen van het windpark 175,5 MW is.

Het windpark ligt in het veenkoloniale deel van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Dit gebied is door de provincie Drenthe in 2010 aangewezen voor windenergie. In 2014 is het opgenomen in de Structuurvisie Windenergie op Land als geschikt voor een windpark groter dan 100 MW.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten, maart 2016

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Realisatiefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Windpark De Drentse Monden en Oostermoer*
- Website initiatiefnemers: *Windpark Drentse Monden Oostermoer*

Kamerbrieven (selectie)
- *Kamerbrief Windpark De Drentse Monden en Oostermoer en LOFAR | 07-01-2020*
- *Afschrift brieven aan de Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze over het windpark De Drentse Monden en Oostermoer | 21-12-2018*
- *Kamerbrief Ruimtelijke inpassing windpark De Drentse Monden en Oostermoer | 19-09-2016*
- *Kamerbrief Resultaten verkenning gebiedscoördinator De Drentse Monden en Oostermoer | 10-12-2015*
- *Kamerbrief Windpark De Drentse Monden en Oostermoer | 12-10-2015*
- *Kamerbrief Windpark Drenthe | 07-01-2014*

Kamerbrieven overkoepelend beleid windenergie op land
- *Kamerbrief Structuurvisie Windenergie op land | 31-03-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Borger-Odoorn, Aa en Hunze en (aangrenzend) Stadskanaal
- Provincies: Drenthe en (aangrenzend) Groningen

Belanghebbenden
- Bewoners en betrokken gemeenten
- Platform Storm, Wind Nee en koepel Tegenwind Veenkoloniën
- Stichting ASTRON (radiotelescoop LOFAR)

Initiatiefnemers
- Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V.
- Raedthuys Windenergie B.V.
- Windpark Oostermoer Exploitatie B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **December 2009 – mei 2010**
  Melding initiatief bij ministerie van Economische Zaken (EZ).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **Juni 2011**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Windpark De Drentse Monden ter inzage gelegd.
- **Januari 2012**
  Notitie Reikwijdte en Detailniveau Windpark Oostermoer en Windpark De Drentse Monden ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: respectievelijk 1.087 en 649.
- **31 maart 2014**
  Publicatie *Structuurvisie Windenergie op Land*.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Februari 2015**
  Besluit voorkeursalternatief door minister EZ en minister Infrastructuur en Milieu (IenM).

Procedurefase: Formele besluiten
- **Maart 2016 - september 2016 (fase 1)**
  Ontwerp-inpassingsplan, ontwerpbesluiten en milieueffectrapportage (m.e.r.) ter inzage gelegd. Definitieve besluitvorming over inpassingsplan (naar 45 windmolens) en vergunningen. Maatregelen voor verlichting windmolens. Afsluiting convenant tussen Astron en initiatiefnemers.
- **December 2016 - mei 2017 (fase 2)**
  Besluit ontheffing Flora- en faunawet en wijzigingsbesluiten ter inzage gelegd. Definitieve besluiten fase 2.
- **Juni 2018 - december 2018 (fase 3)**
  Besluiten fase 3 ter inzage gelegd. Definitieve besluiten fase 3.

Beroepsfase
- **14 en 15 september 2017**
  Zitting Raad van State over ingediende beroepen.
- **21 februari 2018**
  Uitspraak Raad van State over de ingediende beroepen. Rijksinpassingsplan en bijbehorende vergunningen zijn hiermee onherroepelijk.
- **26 maart 2019**
  Zitting Raad van State inzake herzieningsverzoek over uitspraak van de Raad van State van 21 februari 2018.
- **17 april 2019**
  Uitspraak Raad van State inzake herzieningsverzoek. Verzoek is afgewezen.
- **13 maart 2020**
  Zitting Raad van State over ingediende beroepen fase 3.
- **24 juni 2020**
  Uitspraak Raad van State beroepen fase 3 vergunningen. De vergunningen zijn hiermee onherroepelijk.

Realisatiefase
- **Januari 2019**
  Start bouw eerste testturbine in verband met convenant ‘co-existentie windpark De Drentse Monden en Oostermoer en de LOFAR radiotelescoop van ASTRON’.
- **September 2019**
  Metingen testturbine.
- **Januari 2020**
  Conclusie metingen testturbine bekend: er wordt voldaan aan de afspraak in het convenant met betrekking tot het reductie-vereiste voor ingebruikname van het windpark.
- **2020 - 2021**
  Bouw overige 44 windturbines en testen turbines
- **2022**
  Volledige ingebruikname windpark.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

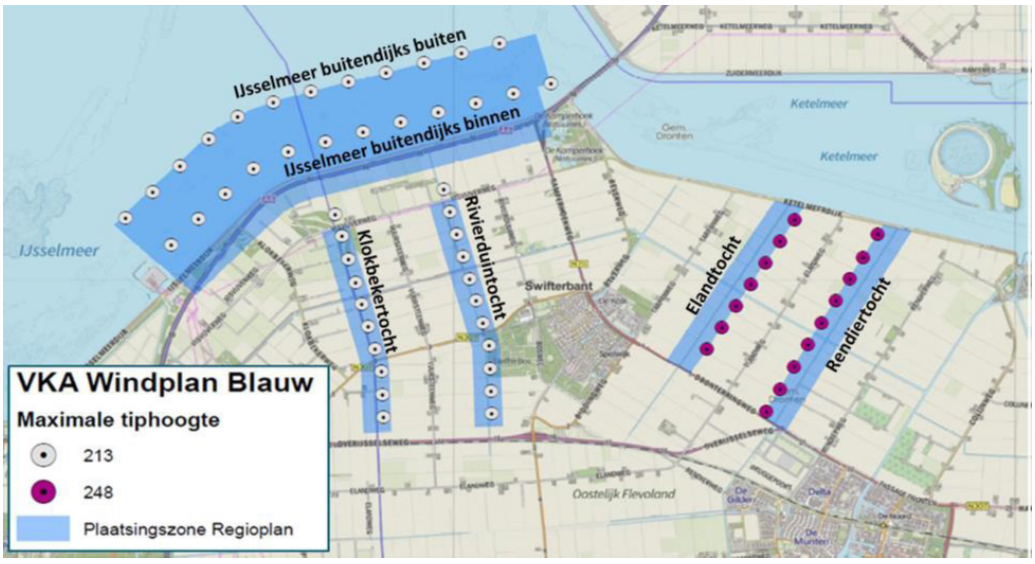
- **Juni 2011**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 400.
- **Februari 2012**
  2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 350 en 250.
- **September 2014**
  2 informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden over de stand van zaken en het vervolg. Aantal bezoekers: 350 en 400.
- **Mei 2015**
  Informeren bewoners via lokale en regionale kranten over opstellingsvariant inpassingsplan.
- **24 juni 2015**
  Bezoek minister EZ aan plangebied. Gesprekken met bestuurders, bewoners en initiatiefnemers.
- **Najaar 2015**
  Aanwijzing minister EZ van gebiedscoördinator.
- **December 2015**
  Verkenning gebiedscoördinator windpark
- **10 december 2015**
  Kamerbrief minister EZ over uitkomsten verkenning gebiedscoördinator windpark
- **21 maart 2016 – 12 april 2016**
  Spreekuren voor bewoners en andere geïnteresseerden, naar aanleiding van kamerbrief van minister EZ over verkenning. Aangekondigd via huis-aan-huismailing, huis-aan-huisbladen en regionale kranten. Openstelling informatienummer.
- **Juni en oktober 2016**
  Informatiebrieven aan bewoners over stand van zaken en vervolgproces windpark.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Windplan Blauw

31 december 202

Windplan Blauw is een initiatief van Nuon en SwifterwinT, een samenwerkings-verband van lokale windverenigingen en eigenaren van bestaande windmolens. Het plan bestaat uit een nieuw windpark van 200-300 megawatt (MW) en het saneren van bestaande windmolens in Noordwest-Flevoland. Het is onderdeel van het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland (Structuurvisie provincie Flevoland, 2016). Bewoners en ondernemers in het projectgebied kunnen financieel deelnemen in het windpark.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Realisatiefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Windplan Blauw*
- Projectsite initiatiefnemers Nuon en SwifterwinT: *Windplan Blauw*

Kamerbrieven (selectie)
- *Beantwoording vragen over windenergie en luchthaven Lelystad | 14-05-2018*

Kamerbrieven overkoepelend beleid windenergie op land
- *Kamerbrief Structuurvisie Wind op land | 31-03-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Lelystad en Dronten
- Provincie: Flevoland
- Waterschap: Zuiderzeeland
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren
- Moleneigenaren
- Natuur-, milieu en landschapsorganisaties
- Scheepvaartsector
- Staatsbosbeheer
- Waterrecreatie

Initiatiefnemers
- Nuon
- SwifterwinT

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **2016**
  Project aangemeld voor RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen traject
- **2 december 2016**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen en reacties: 2 (van overheden).
- **April 2016**
  Vaststelling NRD.
- **December 2017**
  Vaststelling voorkeursalternatief.
- **Juni 2018**
  Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 45. Na inspraaktermijn: 1 zienswijze gedeeltelijk ingetrokken, 4 zienswijzen geheel ingetrokken.
- **Oktober 2018**
  Definitief inpassingsplan vastgesteld en ter inzage gelegd.
- **November 2018**
  Einde beroepstermijn. Aantal ingediende beroepen: 7, waarvan 1 vervallen en 2 ingetrokken. Besluiten onherroepelijk.
- **Juni 2019**
  Vergunningen fase 2, wijzigingsbesluit inpassingsplan en omgevingsvergunning (fase 3) ter inzage gelegd. Besluiten onherroepelijk.
- **9 oktober 2019**
  Inpassingsplan vastgesteld. Aantal ingediende beroepschriften: 14. Besluiten onherroepelijk.
- **10 juli 2020**
  Vergunningen fase 4 ter inzage gelegd. Besluiten onherroepelijk.
- **23 april 2021**
  Vergunningen fase 5 ter inzage gelegd. Besluiten onherroepelijk.

Realisatie
- **2023**

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **September 2016**
  Informatiebijeenkomst (Flevoland) voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 18.
- **Vanaf november 2016 gedurende looptijd procedure**
  Klankbordgroep met vertegenwoordigers van maatschappelijke groeperingen en een onafhankelijke voorzitter. Secretariaat: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).
- **December 2016**
  Informatiebijeenkomst (Swifterbant) voor bewoners en andere geïnteresseerden tijdens de terinzagelegging van de startnotitie. Aantal bezoekers: 30.
- **December 2017**
  4 informatiebijeenkomsten (Lelystad, Dronten, Swifterbant, Nagele) voor bewoners en andere geïnteresseerden over concept milieueffectrapportage en voorkeursalternatief. Aantal bezoekers: ongeveer 90.
- **Juni 2018**
  4 informatiebijeenkomsten (Urk, Lelystad, Dronten, Swifterbant) voor bewoners en andere geïnteresseerden over de ontwerp besluiten. Aantal bezoekers: 5 tot 72.

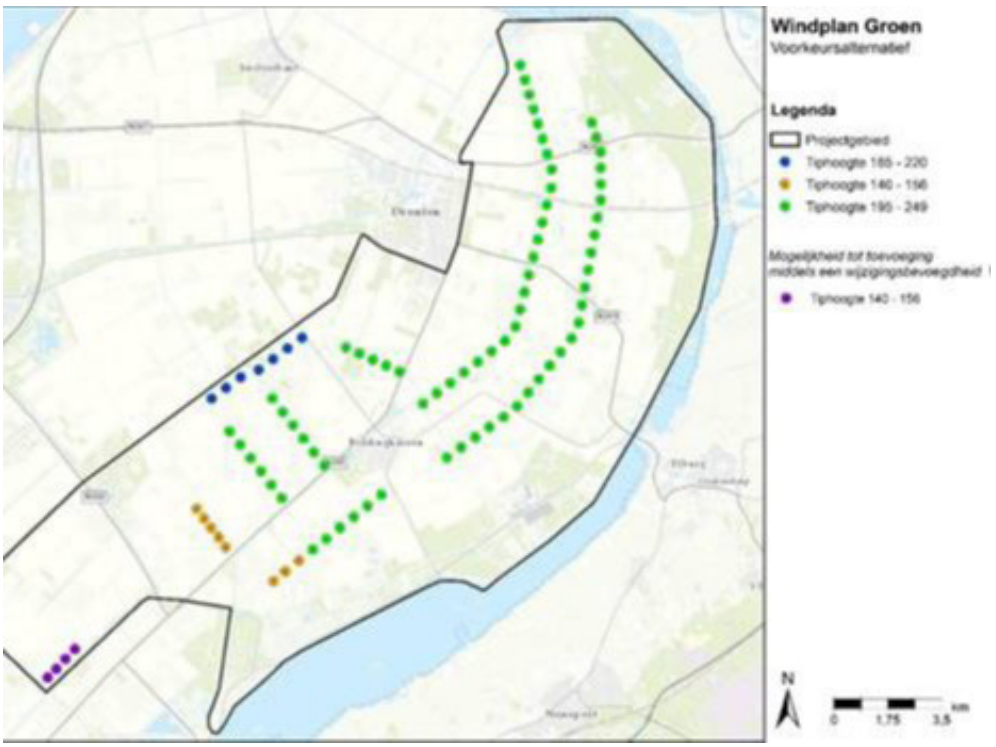
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Windplan Groen

26 januari 2022

Windplan Groen bestaat uit een nieuw windpark van circa 500 megawatt (MW) en het saneren van bestaande windmolens in Oost Flevoland. Initiatiefnemer Windkoepel Groen gaf in 2016 aan het windplan te willen uitvoeren. Het Windplan is onderdeel van het Regioplan Windenergie zuidelijk en Oostelijk Flevoland (Structuurvisie provincie Flevoland, 2016). Over het plangebied loopt de voorgenomen vliegroute voor kleine luchtvaart van en naar vliegveld Lelystad. Dit heeft invloed op het aantal beschikbare turbinelocaties en de maximaal toegestane bouwhoogte van het nieuwe windpark.

Windplan Groen ligt in 1 van de 11 gebieden die de rijksoverheid in de Structuurvisie Windenergie op land (2014) heeft aangewezen als geschikt voor windparken van minimaal 100 MW.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Procedurefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Windplan Groen*
- Projectsite initiatiefnemer Windkoepel Groen: *Windplan Groen*

Kamerbrieven (selectie)
- *Beantwoording vragen over windenergie en luchthaven Lelystad | 15-05-2018*
- *Beantwoording vragen over windenergie en luchthaven Lelystad | 19-02-2018*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Lelystad en Dronten
- Provincie: Flevoland

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten, verenigd in diverse dorps- en bewonersverenigingen en Verenigingen van Eigenaren
- Lelystad Airport
- Natuur-, milieu- en landschapsorganisaties
- Ondernemersverenigingen
- Streekverenigingen, agrarische verenigingen en organisaties
- Toeristische bedrijven en organisaties

Initiatiefnemer
- Windkoepel Groen, samenwerkingsverband van lokale windverenigingen en eigenaren van bestaande windmolens

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **29 juni 2017**
  Besluit minister van Economische Zaken (EZ) voor toepassing RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **20 oktober 2017**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 22. Aantal ontvangen reacties van overheden: 1.
- **30 januari 2018**
  NRD definitief.
- **26 april 2019**
  Ontwerp-inpassingsplan ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 706, waarvan 154 uniek.
- **9 oktober 2019**
  Vaststelling inpassingsplan. Aantal ingediende beroepschriften: 14.
- **16 september 2020**
  Uitspraak Raad van State op de ingediende beroepschriften. Besluiten onherroepelijk.
- **18 december 2020**
  Vergunningen fase 2 ter inzage gelegd.
- **12 februari 2021**
  Vergunningen fase 3 ter inzage gelegd.
- **10 december 2021**
  Vergunningen fase 4 ter inzage gelegd.

Realisatiefase
- **Eind 2023 / begin 2024**

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

In september 2017 is een participatieplan opgesteld door stuurgroep (provincie Flevoland, gemeenten Lelystad en Dronten, Windkoepel Groen, ministeries van EZ en IenM). Het participatieplan benoemt hoe belanghebbenden worden geïnformeerd en betrokken bij de ontwikkeling van het windpark. Ook gaat het plan in op hoe belanghebbenden en bewoners financieel kunnen deelnemen, onder meer door het oprichten van de vereniging Windshare.

- **30 oktober, 1 en 7 november 2017**
  Informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over concept startnotitie. Aantal bezoekers: gemiddeld 10 tot 40.
- **6, 8, 15 en 16 mei 2019**
  Informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de ontwerp besluiten. Aantal bezoekers: gemiddeld 15 tot 70.

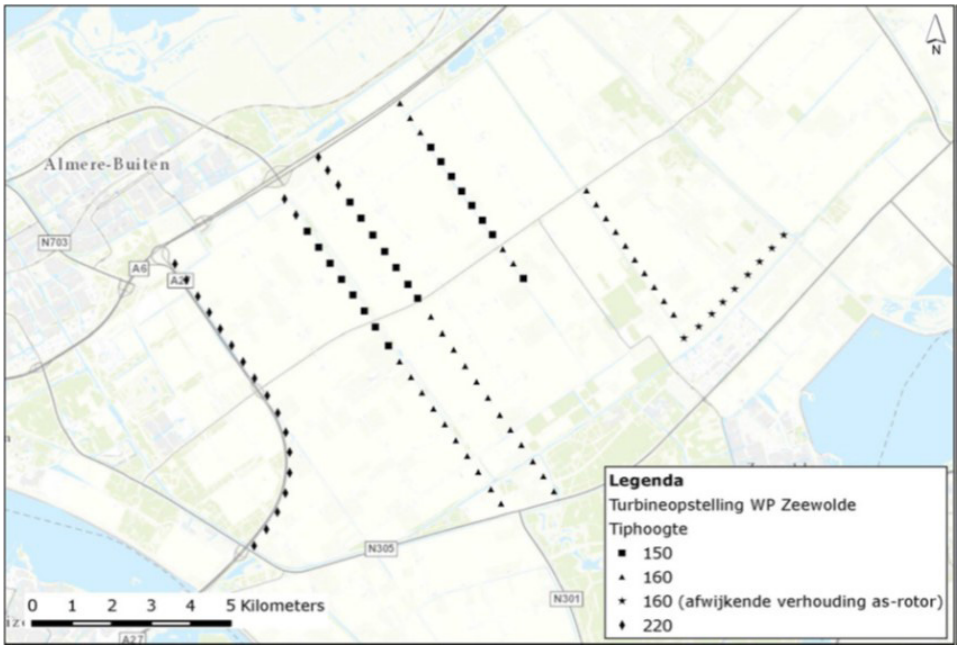
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Windpark Zeewolde

31 december 2021

In 2015 geeft Ontwikkelvereniging Zeewolde aan een windpark te willen bouwen in het zuiden van Flevoland. Het windpark zal bestaan uit 91 windmolens met een gezamenlijk vermogen van 320 megawatt (MW). De nieuwe windmolens vervangen de huidige 220 molens. Minder windmolens produceren ruim 2,5 tot 3 keer meer energie. Het windpark is wordt in de periode 2021-2022 gebouwd en is naar verwachting vóór de herfst van 2022 volledig operationeel. Na realisatie levert het park energie voor 280.000 huishoudens.

Het project is een 100% gebiedsinitiatief zonder energiebedrijven of ontwikkelaars. Ontwikkelvereniging Zeewolde, voorheen Windvereniging Zeewolde, is namelijk een collectief van ruim 200 bewoners uit het projectgebied, die samen Windpark Zeewolde B.V. hebben opgezet. Alle bewoners van het 300 km2 grote projectgebied konden aandeelhouder worden. De meeste bewoners (ruim 90%) hebben dit gedaan en zijn veelal agrarische ondernemers. Bewoners uit de directe omgeving van het windpark kunnen mede-eigenaar worden door deelname aan de windcoöperatie 'De Nieuwe Molenaars'. En verder kunnen de bewoners uit de gemeenten Zeewolde en Almere met voorrang deelnemen aan de nog uit te geven obligatielening. Bewoners en ondernemers maken zo samen het windpark mogelijk.
Windpark Zeewolde ligt in 1 van de 11 gebieden die de rijksoverheid in de Structuurvisie Windenergie op land (2014) heeft aangewezen als geschikt voor windparken van minimaal 100 MW.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Realisatiefase
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Windpark Zeewolde*
- Projectsite initiatiefnemer Windpark Zeewolde B.V.: *Windpark Zeewolde*

Kamerbrieven (selectie)
- *Voortgang nationale energieprojecten en herijking Rijkscoördinatie | 19-12-2019*
- *Structuurvisie Wind op land | 31-03-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: Zeewolde en Almere
- Waterschap: Zuiderzeeland
- Provincie: Flevoland
- Ministerie van Financiën
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- Rijksvastgoedbedrijf

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in betrokken gemeenten
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties

Initiatiefnemer
- Windpark Zeewolde B.V. (voorheen Ontwikkelvereniging Zeewolde)

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **29 mei 2015**
  Ondertekening intentieovereenkomst tussen initiatiefnemer, Provincie Flevoland, Gemeente Zeewolde en ministers van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (IenM).

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **12 november 2015**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 18.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Maart 2017**
  Ontwerp-inpassingsplan met voorkeursalternatief ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 54.

Procedurefase: Formele besluiten
- **15 september 2017**
  Definitief inpassingsplan en 3 overige besluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 54.

Beroepsfase
- **17 oktober 2017**
  Aantal ingediende beroepen tegen inpassingsplan en bijbehorende vergunningen: 23.
- **19 december 2018**
  Uitspraak Raad van State over ingediende beroepen: alle bezwaren ongegrond verklaard.
- **Juni 2019**
  Beëindiging RCR. Constructiefase project vanaf juli 2019.

Realisatiefase
- **2019 - 2022**
  In het voorjaar van 2019 is gestart met de sanering van de eerste bestaande windturbines, dat wil zeggen vooral degene die in de weg staan voor het kunnen realiseren van de nieuwe turbines. In het najaar van 2019 hebben de projectdeelnemers (zijnde de grondeigenaren/bewoners uit het gebied) uit eigen middelen gezorgd voor de financiering van de eerste bouwwerkzaamheden. Hierdoor is gestart met de bouw van een hoogspanning transformatorstation, de eerste windparkwegen en andere infrastructuur.
  In de zomer 2020 is, na het rondkrijgen van de externe financiering, begonnen met de turbinewerkzaamheden, waaronder het realiseren van de turbinefunderingen en het oprichten van de (eerste) turbines. In juni 2021 is de eerste nieuwe turbine groene stroom gaan leveren. Naar verwachting is het windpark volledig operationeel voor de herfst van 2022. Het windpark produceert dan ongeveer 3 keer zoveel als de oude bestaande windturbines. Alle oude turbines moeten uiterlijk eind 2026 gesaneerd zijn.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Als onderdeel van het proefproject ‘Samen werken aan energieprojecten’ werkte een omgevingsmanager van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) samen met de betrokken overheden, de initiatiefnemer en andere belanghebbenden van het windpark. De samenwerking bestond onder meer uit het organiseren van inspraakavonden voor de (ontwerp)besluiten, informatieavonden en het opzetten van het burgercollectief ‘De Nieuwe Molenaars’. Via deze coöperatie kunnen bewoners mede-eigenaar van het windpark worden. Inmiddels nemen ongeveer 160 bewoners hieraan deel.

- **November 2015**
  Informatiemarkt georganiseerd samen met de provincie, gemeenten en de initiatiefnemer. Aantal bezoekers: 80.
- **25 en 27 oktober 2016**
  Informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over voortgang project.

- **21 en 23 maart 2017**
  2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over (ontwerp)besluiten.
  Aantal bezoekers: 35 en 39.
- **Voorjaar 2022**
  In het voorjaar van 2022 wordt naar verwachting een obligatielening uitgegeven, na goedkeuring AFM, waaraan alle bewoners van de gemeentes Zeewolde en Almere met voorrang kunnen meedoen.

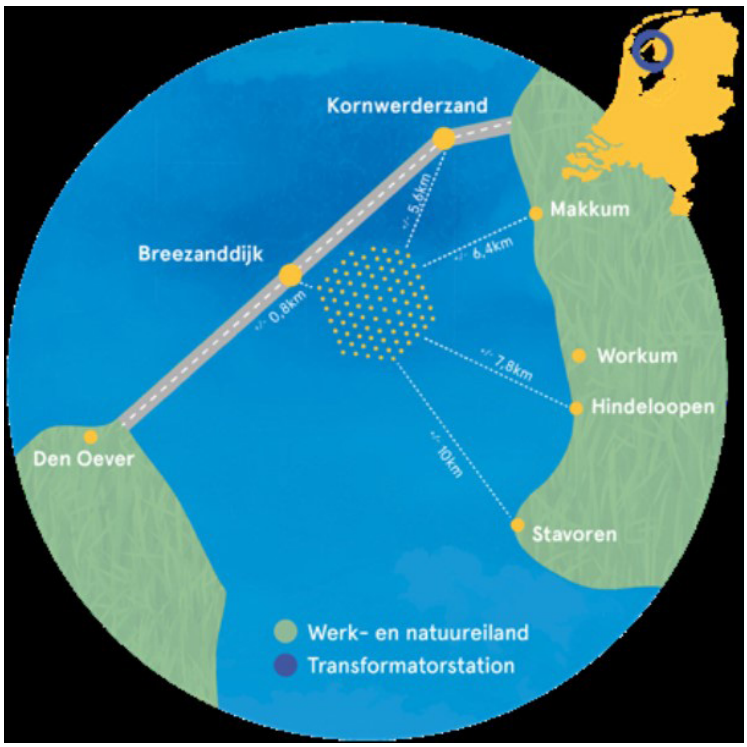
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Windpark Fryslân

31 december 2021

Begin 2012 geeft Windpark Fryslân B.V. aan een windpark te willen bouwen in het Friese deel van het IJsselmeer. Het windpark staat in het IJsselmeer op 800 meter van de Afsluitdijk en 6,4 kilometer van Makkum. Het park bestaat uit 89 windmolens met een maximale hoogte van 183 meter.
Windpark Fryslân B.V. ligt in 1 van de 11 gebieden die de rijksoverheid in de Structuurvisie Windenergie op land (2014) heeft aangewezen als geschikt voor windparken van minimaal 100 megawatt (MW).

De 89 windturbines van 4,3 megawatt (MW) produceren op jaarbasis zo'n 1,5 terawattuur groene stroom en verduurzamen daarmee circa 1,2% van het Nederlandse elektriciteitsverbruik (gelijk aan ongeveer 500.000 huishoudens).

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Rijkscoördinatieregeling (RCR)
Fase:	Gerealiseerd
Verantwoordelijke ministeries:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) Ministerie van Defensie

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Windpark Fryslân*
- Projectsite initiatiefnemer Windpark Fryslân B.V.: *Windpark Fryslân, van en voor Fryslân*

Kamerbrieven overkoepelend beleid windenergie op land
- *Kamerbrief Structuurvisie Wind op land | 31-03-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeente: Súdwest-Fryslân
- Provincie: Fryslân
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden
- Bewoners: Vereniging Don Quichot, Hou Friesland Mooi, Plaatselijk belang Makkum en Dorpsbelang Kornwerderzand
- Friese Milieu Federatie
- IJsselmeervereniging
- It Fryske Gea
- Vereniging het Blauwe Hart
- Vogelbescherming Nederland
- Waddenvereniging
- Watersporters, verenigd in Vereniging IJsselmeer Windmolenvrij

Initiatiefnemer
- Windpark Fryslân B.V.

Proces

Zie *Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling* (RCR).

Voorfase
- **2008**
  Start ecologische verkenning door initiatiefnemer.
- **Begin 2012**
  Project aangemeld voor RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **18 mei 2012**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 36.

Procedurefase: Voorkeursalternatief
- **Mei 2015**
  Keuze voor voorkeursalternatief IJsselmeer door minister van Economische Zaken (EZ) en minister van Infrastructuur en Milieu (IenM).

Procedurefase: Formele besluiten
- **Maart 2016 - oktober 2016**
  Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 306, waarvan 182 uniek.
  Definitief inpassingsplan en andere besluiten ter inzage gelegd.
- **September 2016**
  Besluiten inpassingsplan, de Wet Natuurbescherming en de ontheffing op de Flora- en faunawet genomen. Aantal ingediende beroepen: 8.
- **2017**
  Herzieningen op genomen besluiten in september 2016 ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 1.
- **Eind 2017**
  Aanvraag vergunningen uitvoeringsbesluiten in kader Waterwet en omgevingsvergunning.

Beroepsfase
- **11 juli 2018**
  Uitspraak Raad van State: alle bezwaren ongegrond verklaard.

Realisatiefase
- **14 maart 2019**
  Start bouwfase. In 2019 vervroegde aanleg aansluitkabel voor windpark naar netwerk van TenneT in Friesland, in verband met dijkverzwaringsproject Rijkswaterstaat vanaf 2019.
- **2020-2021**
  Bouw van het windpark, het hoogspanningsstation op Breezanddijk en de aanleg van de aansluitkabel naar Bolsward.
- **Najaar 2021**
  Het gehele windpark is operationeel.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Mei 2012**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 80.
- **11 maart 2016**
  Benoeming omgevingscoördinator door minister van EZ.
- **Maart 2016**
  Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 50.
- **Maart 2016**
  Onderzoek door omgevingscoördinator voor gezamenlijke overheden (EZ, provincie Friesland, gemeente Súdwest Fryslân). Inhoud: optimale ontwikkeling streek, en besteding financiële middelen uit het windpark voor een gebiedsfonds.
- **Juli 2017**
  Publicatie eindrapportage omgevingscoördinator ‘Naar een Stichting Omgevingsfonds Windpark Fryslân’. Met adviezen voor opzetten omgevingsraad en omgevingsfonds (voor toekomstige gebiedsontwikkeling) en gespreksverslagen met maatschappelijke organisaties.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht Wind op zee

Wind op zee – Kavels I en II Hollandse Kust (zuid) 85

Wind op zee – Kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) 87

Wind op zee – Kavel V Hollandse Kust (noord) 89

Wind op zee – Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) 91

Wind op zee – Kavel I Ten noorden van de Waddeneilanden 93

Wind op zee – Kavels I - IV IJmuiden Ver 95

Wind op zee – Kavels I en II Hollandse Kust (zuid)

31 december 2021

Voor het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) nam de rijksoverheid in 2017 kavelbesluiten voor de kavels I en II. Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. De kavels I en II hebben elk een vermogen van circa 350 megawatt (MW). Ze komen buiten de 12-mijlszone (de grens van de Nederlandse territoriale zee) op ruim 22 kilometer van de kust naast het bestaande windpark Luchterduinen.

Voor elke kavel is een afzonderlijk besluit genomen op grond van de Wet windenergie op zee, waarvoor alleen de rijksoverheid bevoegd is. Daarom is geen sprake van een rijkscoördinatieregeling (RCR), maar de procedure verloopt wel in lijn hiermee.
Ter voorbereiding van de kavelbesluiten zijn milieueffectrapportages (m.e.r.'s) opgesteld.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Bevoegdheid minister van EZK volgens de Wet windenergie op zee
Fase:	Realisatiefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Wind op zee – Kavels I en II Hollandse Kust (zuid) Windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) kavels I en II*

Kamerbrieven (selectie)
- *Structuurvisie Windenergie op Zee (aanpak tender zonder subsidie) | 26-07-2017*
- *Structuurvisie Wind op Zee (aanwijzen stroken 10-12 zeemijl) | 19-12-2016*
- *Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee: Aanvulling gebied Hollandse Kust | 08-12-2016*
- *Nationaal Waterplan 2016-2021 | 15-12-2015*
- *Structuurvisie Windenergie op Zee | 03-10-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: 14 kustgemeenten
- Provincies: Noord-Holland en Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) / potentiële exploitanten van de windparken
- Recreatievaart
- Visserijsector

Proces

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **29 januari 2016**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 146, waarvan 137 van particulieren en bedrijven (111 uniek) en 9 reacties van overheden.

Procedurefase: Formele besluiten
- **19 augustus 2016 - 29 september 2016**
  Ontwerpkavelbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 94, waarvan 69 van particulieren en 25 van bedrijven (76 uniek) en 6 reacties van overheden.
- **16 december 2016 - 27 januari 2017**
  Definitieve kavelbesluiten ter inzage gelegd.

Beroepsfase
- **6 december 2017**
  Uitspraak Raad van State: beroepen niet-ontvankelijk of ongegrond verklaard. Besluiten onherroepelijk.

Realisatiefase
- **19 maart 2018**
  Toekenning tender aan Chinook CV, dochter van Nuon / Vattenfall, daarmee vergunninghouder.
- **1 juli 2021**
  Vattenfall is gestart met de bouw van het windpark in de kavels. Oplevering verwacht in 2022.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen en individuele belanghebbenden. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Februari 2016**
  2 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 132.
- **4 februari 2016**
  Gesprek tussen minister van EZ met bestuurders van 14 kustgemeenten en provincies Noord-Holland en Zuid-Holland.
- **Augustus en september 2016**
  3 informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Wind op zee – Kavels III en IV Hollandse Kust (zuid)

31 december 2021

Voor het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) nam de rijksoverheid in 2018 kavelbesluiten voor de kavels III en IV. Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. De kavels III en IV hebben elk een vermogen van circa 350 megawatt (MW). Ze komen op ruim 18,5 kilometer van de kust naast het bestaande windpark Luchterduinen.

Voor elke kavel is een afzonderlijk besluit genomen op grond van de Wet windenergie op zee, waarvoor alleen de rijksoverheid bevoegd is. Daarom is geen sprake van een rijkscoördinatieregeling (RCR), maar de procedure verloopt wel in lijn hiermee. Ter voorbereiding van de kavelbesluiten zijn milieueffectrapportages (m.e.r.'s) opgesteld.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Bevoegdheid minister van EZK volgens Wet windenergie op zee
Fase:	Realisatiefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten:
  Wind op zee – Kavels III en IV Hollandse Kust (zuid)
- *Windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) kavels III en IV*

Kamerbrieven (selectie)
- *Structuurvisie Windenergie op Zee (aanpak tender zonder subsidie) | 26-07-2017*
- *Structuurvisie Wind op Zee (aanwijzen stroken 10-12 zeemijl) | 19-12-2016*
- *Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee: Aanvulling gebied Hollandse Kust | 08-12-2016*
- *Nationaal Waterplan 2016-2021 | 15-12-2015*
- *Structuurvisie Windenergie op Zee | 03-10-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: 14 kustgemeenten
- Provincies: Noord-Holland en Zuid-Holland
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) / potentiële exploitanten van de windparken
- Visserijsector

Proces

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **23 december 2016**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 33.

Procedurefase: Formele besluiten
- **2 juni 2017 - 13 juli 2017**
  Ontwerpkavelbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen unieke zienswijzen: 11.
- **19 januari 2018 - 2 maart 2018**
  Definitieve kavelbesluiten ter inzage gelegd.

Beroepsfase
- **17 april 2019**
  Uitspraak Raad van State: beroepen van 3 partijen niet-ontvankelijk of ongegrond. Kavelbesluiten onherroepelijk.

Realisatiefase
- **10 juli 2019**
  Toekenning tender aan Vattenfall, daarmee vergunninghouder.
  Start voorbereidingen bouw windparken. Oplevering verwacht in 2022.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen en individuele belanghebbenden. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **23 en 24 januari 2017**
  Informatieavonden (Den Haag, Noordwijk) voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 9.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Wind op zee – Kavel V Hollandse Kust (noord)

31 december 2021

Voor de kavel V van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) nam de rijksoverheid in 2019 een kavelbesluit. Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. De beoogde kavel V heeft een vermogen van circa 700 megawatt (MW). De kavel ligt op ruim 18,5 kilometer van de kust van Noord-Holland. Het windpark is naar verwachting in 2023 operationeel.

Voor de kavel is een afzonderlijk besluit genomen op grond van de Wet windenergie op zee, waarvoor alleen de rijksoverheid bevoegd is. Daarom is geen sprake van een rijkscoördinatieregeling (RCR), maar de procedure verloopt wel in lijn hiermee. Ter voorbereiding van het kavelbesluit is een milieueffectrapportage (m.e.r.) opgesteld.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Bevoegdheid minister van EZK volgens Wet windenergie op zee
Fase:	Realisatiefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: Wind op zee – *Kavel V Hollandse Kust (noord)*

Kamerbrieven (selectie)
- *Structuurvisie Windenergie op Zee (aanpak tender zonder subsidie) | 26-07-2017*
- *Structuurvisie Wind op Zee (aanwijzen stroken 10-12 zeemijl) | 19-12-2016*
- *Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee: Aanvulling gebied Hollandse Kust | 08-12-2016*
- *Nationaal Waterplan 2016-2021 | 15-12-2015*
- *Structuurvisie Windenergie op Zee | 03-10-2014*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: 6 kustgemeenten
- Provincie: Noord-Holland
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) / potentiële exploitanten van de windparken
- Visserijsector

Proces

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **14 april 2017 - 26 mei 2017**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd.

Procedurefase: Formele besluiten
- **15 juni 2018 - 26 juli 2018**
  Ontwerpkavelbesluit ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 15.
  Aantal ontvangen reacties van overheden: 2.
- **12 april 2019 - 24 mei 2019**
  Definitief kavelbesluit ter inzage gelegd. Aantal ingediende beroepen: 2.

Beroepsfase
- **12 augustus 2019**
  De tegen het kavelbesluit gerichte beroepen zijn niet-ontvankelijk verklaard. Hiermee is het kavelbesluit sinds 12 augustus 2019 onherroepelijk.

Realisatiefase
- **29 juli 2020**
  Toekenning tender aan CrossWind C.V., een consortium van Shell en Eneco, daarmee vergunninghouder.
  Start voorbereidingen bouw windparken. Oplevering verwacht in 2023.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen en individuele belanghebbenden. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **Mei 2017**
  3 informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aantal bezoekers: 45.
- **19 juni 2018**
  Inloopavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

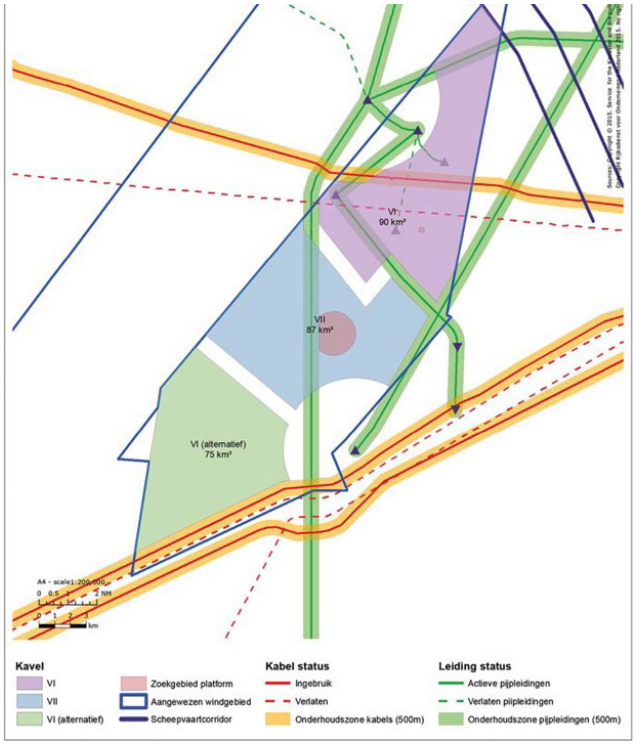
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Wind op zee – Kavels VI en VII Hollandse Kust (west)

31 december 2021

De rijksoverheid neemt in 2021 kavelbesluiten voor de kavels VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west). Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. De beoogde kavels VI en VII hebben elk een vermogen van circa 700 megawatt (MW). De kavels liggen op ruim 51 kilometer van de kust van Noord-Holland.

Voor elke kavel is een afzonderlijk besluit genomen op grond van de Wet windenergie op zee, waarvoor alleen de rijksoverheid bevoegd is. Daarom is geen sprake van een rijkscoördinatieregeling (RCR), maar de procedure verloopt wel in lijn hiermee. Ter voorbereiding van de kavelbesluiten zijn milieueffectrapportages (m.e.r.'s) opgesteld.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Bevoegdheid minister van EZK volgens Wet windenergie op zee
Fase :	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west)*

Kamerbrieven (selectie)
- *2021 Voortgang uitvoering Routekaart 2030, aanwijzen nieuwe windenergiegebieden, vormgeving tender Hollandse Kust (west) kavels VI en VII | 25-10-2021*
- *2019 Voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 09-04-2019*
- *2018 Routekaart windenergie op zee 2030 | 28-03-2018*
- *Nationaal Waterplan 2016-2021 | 15-12-2015*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: kustgemeenten
- Provincie: Noord-Holland
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) / potentiële exploitanten van de windparken
- Visserijsector

Proces

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **14 juni 2019 - 25 juli 2019**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gelegd.
- **7 november 2019**
  Vaststelling definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Procedurefase: Formele besluiten
- **5 februari 2021 - 18 maart 2021**
  Eerste ontwerpkavelbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 6.
- **24 september 2021 - 4 november 2021**
  Herziene ontwerpkavelbesluiten ter inzage gelegd. Aantal ontvangen zienswijzen: 7.
- **10 december 2021 - 21 januari 2022**
  Definitieve kavelbesluiten ter inzage gelegd.

Realisatiefase
- **Voorjaar 2022**
  Naar verwachting openstelling tender.
- **2025 - 2026**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in contact met betrokken partijen en individuele belanghebbenden. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

- **20 en 25 juni 2019**
  Inloopavonden (Wijk aan Zee, Beverwijk) voor bewoners en andere geïnteresseerden.

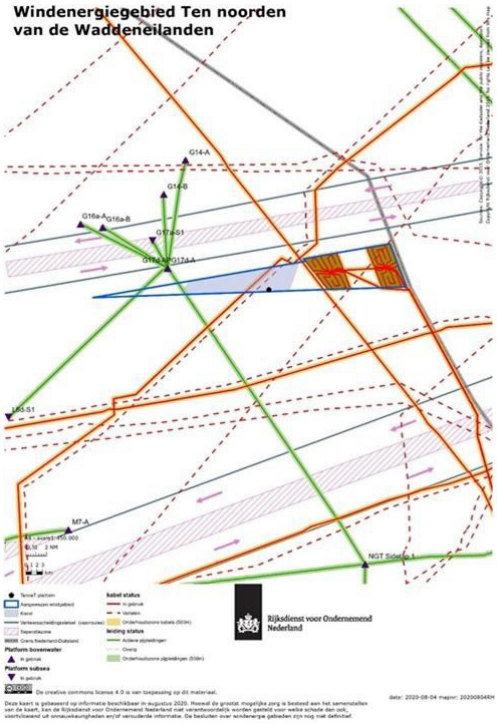
Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Wind op zee – Kavel I Ten noorden van de Waddeneilanden

31 december 2021

De rijksoverheid is bezig met de voorbereiding van een kavelbesluit voor kavel I in het windenergiegebied Ten noorden van de Waddeneilanden. Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. De beoogde kavel I heeft een vermogen van circa 700 megawatt (MW). De kavel ligt op circa 60 kilometer ten noorden van de kust van Schiermonnikoog.

Voor de kavel wordt een afzonderlijk besluit voorbereid op grond van de Wet windenergie op zee, waarvoor alleen de rijksoverheid bevoegd is. Daarom is geen sprake van een rijkscoördinatieregeling (RCR), maar de procedure verloopt wel in lijn hiermee. Ter voorbereiding van het kavelbesluit wordt een milieueffectrapportage (m.e.r.) opgesteld.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Bevoegdheid minister van EZK volgens Wet windenergie op zee
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Kavel I Ten noorden van de Waddeneilanden*

Kamerbrieven (selectie)
- *Voortgang uitvoering Routekaart 2030, aanwijzen nieuwe windenergie-gebieden, vormgeving tender Hollandse Kust (west) kavels VI en VII | 25-10-2021*
- *Voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 09-04-2019*
- *Routekaart windenergie op zee 2030 | 28-03-2018*
- *Nationaal Waterplan 2016-2021 | 15-12-2015*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: kustgemeenten
- Provincie: Zuid-Holland en Zeeland
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) / potentiële exploitanten van de windparken
- Visserijsector

Proces

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **29 januari 2021 - 11 maart 2021**
  Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd.
- **December 2021**
  Publicatie definitieve NRD.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Wind op zee – Kavels I - IV IJmuiden Ver

31 december 2021

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat werkt aan de uitvoering van de Routekaart 2030. Windenergiegebied IJmuiden Ver is een onderdeel hiervan en ligt 63 kilometer uit de kust, ten noordwesten van windenergiegebied Hollandse Kust (west). De kavels I, II, III en IV hebben een beoogd totaal vermogen van 4 gigawatt (GW).

Naar verwachting zullen in 2022 de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), de definitieve NRD, de milieueffectrapporten en de ontwerpkavelbesluiten van kavels I, II, III en IV ter inzage worden gelegd. In het kavelbesluit wordt aangegeven waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd.

Voor de kavels worden afzonderlijke besluiten voorbereid op grond van de Wet windenergie op zee, waarvoor alleen de rijksoverheid bevoegd is. Daarom is geen sprake van een rijkscoördinatieregeling (RCR), maar de procedure verloopt wel in lijn hiermee. Ter voorbereiding van het kavelbesluit wordt een milieueffectrapportage (m.e.r.) opgesteld.

Type project:	Windpark
Type coördinatie:	Bevoegdheid minister van EZK volgens Wet windenergie op zee
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie
- Bureau Energieprojecten: *Wind op zee – Kavels I-IV IJmuiden Ver*
- *Windopzee.nl*

Kamerbrieven (selectie)
- *Voortgang uitvoering Routekaart 2030, aanwijzen nieuwe windenergie-gebieden, vormgeving tender Hollandse Kust (west) kavels VI en VII | 25-10-2021*
- *Voortgang uitvoering routekaart windenergie op zee 2030 | 09-04-2019*
- *Routekaart windenergie op zee 2030 | 28-03-2018*

Betrokken partijen

Overheden
- Gemeenten: kustgemeenten
- Provincies: Zuid-Holland en Zeeland
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Belanghebbenden
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) / potentiële exploitanten van de windparken
- Visserijsector

Proces

Procedurefase: Publicatie voornemen project
- **1e kwartaal 2022**
  Naar verwachting wordt concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd.
- **2e kwartaal 2022**
  Naar verwachting publicatie definitieve NRD.
- **2022**
  Onderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.), techniek en kosten voor aanleg, overleg met belanghebbenden.

Procedurefase: Formele besluiten
- **2022**
  Naar verwachting worden ontwerpkavelbesluiten IJmuiden Ver kavels I tot en met IV ter inzage gelegd.
- **2023**
  Naar verwachting worden definitieve kavelbesluiten ter inzage gelegd.

Realisatiefase
- **2028**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname IJmuiden Ver kavel III en IV.
- **2029**
  Mogelijke realisatie en ingebruikname IJmuiden Ver kavel I en II.

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Overzicht gerealiseerde projecten t/m 2020

Hieronder ziet u een overzicht van de energieprojecten die vóór 1 januari 2020 zijn gerealiseerd.
De projecten zijn opgenomen in een digitale kaart van Nederland.

- **Aansluiting windpark op Zee-Gemini**
- **Aardgastransportleiding Norg-Groningen (NorgroN)**
- **Gaswinning Ameland**
- **Gaswinning Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen**
- **Stikstofbuffer Heiligerlee**
- **Aardgastransportleiding Bornerbroek-Epe**
- **Gasolieopslag Twente**
- **Aansluiting windpark op zee - Luchterduinen**
- **Diemen 34 warmtekrachtcentrale**
- **Elektriciteitscentrale Hemweg 9**
- **Elektriciteitsnet NOP**
- **Gasleiding Beverwijk-Wijngaarden**
- **Gasopslag Bergermeer**
- **Hoogspanning Doetinchem-Wesel 380 kV**
- **Hoogspanning Randstad 380 kV - Zuidring**
- **Windpark Wieringermeer (2019)**
- **Net op zee- Borssele (2020)**
- **Hoogspanning Netversterking Marnezijl (2020)**
- **Windpark N33 (2020)**
- **Wind op zee- Kavels Borssele I en II (2020)**
- **Wind op zee- Kavels Borssele III, IV en V (2020)**